

Genel Yayın Sıra No: 147
2009/13
ISBN No: 978-9944-234-98-6

Yayına Hazırlayan:
Ayşe Beyazova - Seda Akço

Editörler:
Av. Celal Ülgen - Av. Coşkun Ongun

Kapak
Oğuz Kayapınar

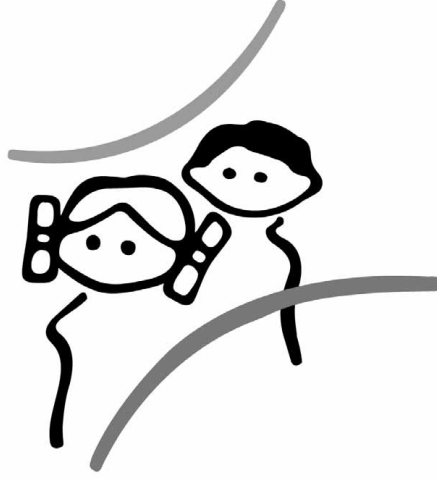
Tasarım / Uygulama
Referans Ajans
Tel: +90.212 347 32 47
e-mail: info@referansajans.com

Baskı
Sanat Matbaacılık
Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.
Hattat Halim Sokak No:13
Balmumcu - Beşiktaş / İstanbul
Tel: 0212 267 04 23
E-mail: as@sanatmatbaacilik.com

Birinci Basım: Eylül 2009

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Kararıyla 300 adet basılmıştır.

İstanbul Barosu

Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu

Yapılandırma Toplantıları

İstanbul - 2007

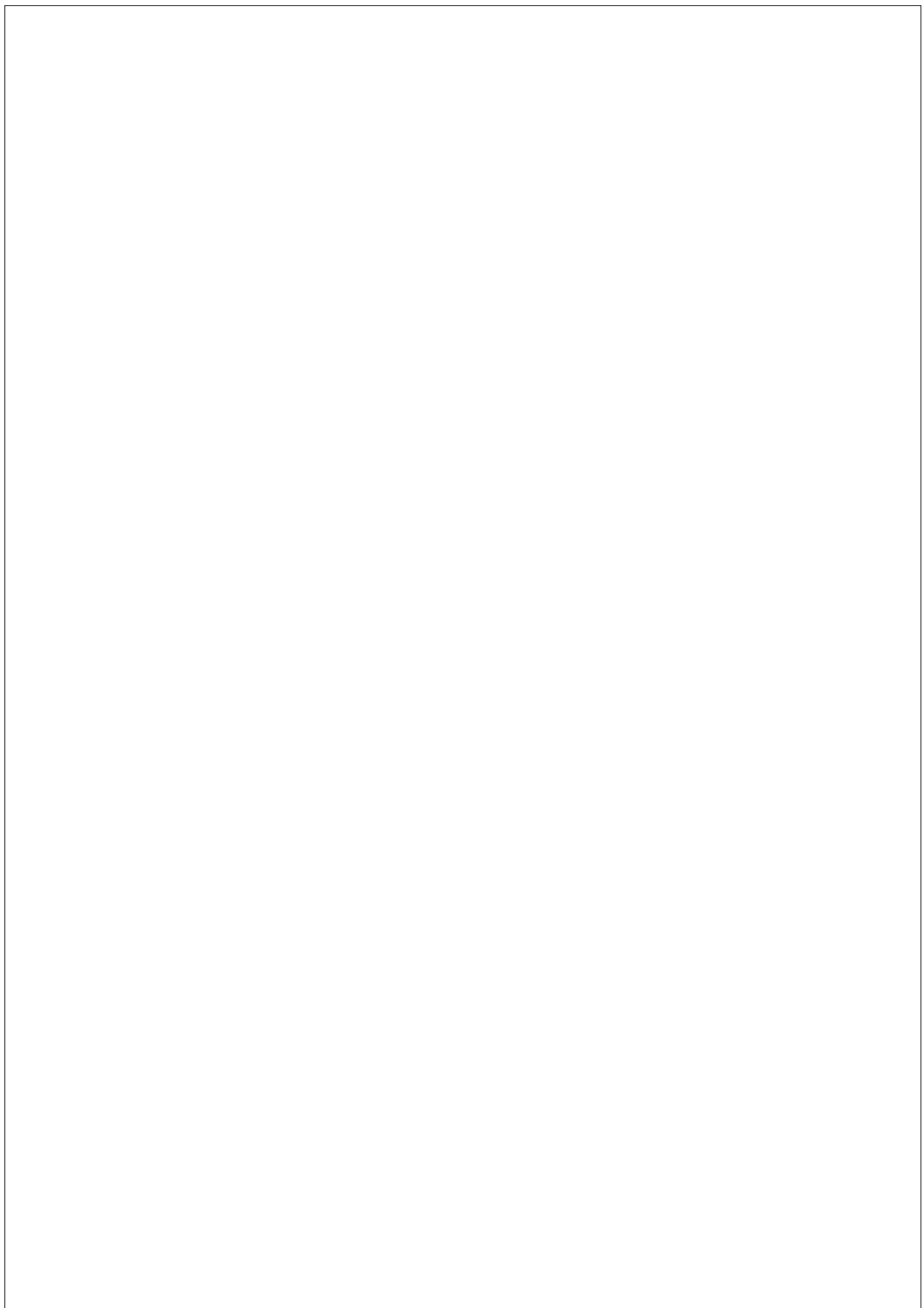
İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak

Baro Han Beyoğlu / İstanbul

Tel: (0212) 251 63 25 (pbx) Faks: (0212) 293 89 60

dergi@istanbulbarosu.org.tr

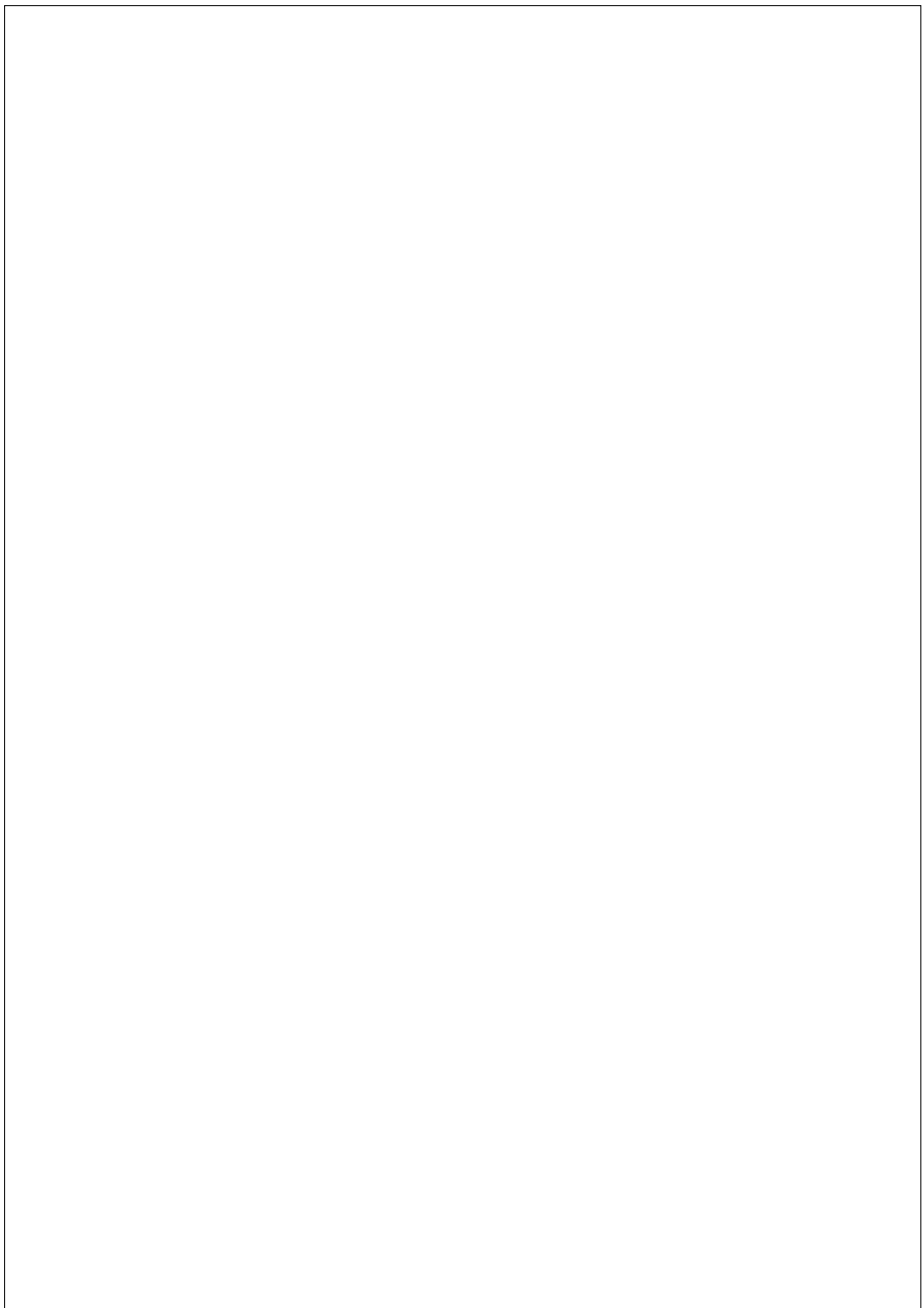

İÇİNDEKİLER

Sunu	9
A. Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu hakkında	10
B. Çocuklara Yönelik Riskler	10
C. Önleme mekanizmasının temel öğeleri	12
D. Böyle bir mekanizmanın kurulması için yapılması gerekenler	13
E. Önleme odaklı bir çocuk koruma mekanizması oluştururken yararlanılabilecek olanaklar	13
F. Önleme odaklı bir çocuk koruma mekanizması oluşturmak için yapılması gerekenler nelerdir?	14
1. Toplantı-Çocukların İhmal ve İstismardan Korunması İçin Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi	21
Toplantıda Ele Alınan Konular	21
Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler	21
Toplantıda Alınan Kararlar	22
2. Toplantı-Kurulması Kararlaştırılan Platformun Yapılandırılması ..	24
Toplantıda Ele Alınan Konular	24
Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler	24
Toplantıda Alınan Kararlar	28
3. Toplantı - Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu Çalışma Yönergesinin Oluşturulması	30
Toplantıda Ele Alınan Konular	30
Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler	30
Toplantıda Alınan Kararlar	31
4. Toplantı 20-21 Temmuz 2007 Tarihinde Yapılacak Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Çalıştayının Planlanması	33
Toplantıda Ele Alınan Konular	33
Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler	33
Toplantıda Alınan Kararlar	33
Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu Hazırlık Çalıştay Programı	34

5. Toplantı - Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu	
Çalıştay - 1. Bölüm	36
Toplantıda Ele Alınan Konular	36
Toplantıda Sunulan Bilgi, Görüş ve Öneriler	36
Toplantıda Alınan Kararlar	37
6. Toplantı - Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu	
Çalıştay - 2. Bölüm	39
Toplantıda Ele Alınan Konular	39
Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler	39
Toplantıda Alınan Kararlar	39
7. Toplantı - Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Odaklı Bir Sistemin	
Unsurları ve Mesleki Rol ve Sorumluluklar Çalıştay	41
Toplantıda Ele Alınan Konular	41
Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler	41
Toplantıda Alınan Kararlar	41
Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Odaklı Bir Sistemin Unsurları ve	
Mesleki Rol ve Sorumluluklar Çalıştay Atölye Çalışmaları Raporları	43
Giriş	43
Aile Atölyesi Raporu	44
I. Olanaklar	44
II. Yapılması Gerekenler	45
III. Engeller	46
Eğitim Atölyesi Raporu	47
I. Olanaklar	47
II. Yapılması Gerekenler	47
Sosyal Hizmetler Atölyesi Raporu	50
I. Olanaklar	50
II. Yapılması Gerekenler	50
III. Engeller	52
Sağlık Atölyesi Raporu	52
I. Olanaklar	52
II. Yapılması Gerekenler	53
III. Engeller	53

Medya Atölye Raporu	54
I. Olanaklar	54
II. Yapılması Gerekenler	54
III. Engeller	55
Adalet Mekanizması Atölye Raporu	56
I. Olanaklar	56
II. Yapılması Gerekenler	57
III. Engeller	60
Karar Alıcılar Ve Kanun Koyucular	61
I. Olanaklar	61
II. Yapılması Gerekenler	61
III. Engeller	63
Ek.1	
Çocuk İhmal Ve İstismarında Önleyici Hizmetler Platformu	
Yönergesi	65
Ek. 2	
Platform Tanıtım Metni ve Afişi	68
Ek. 3	
Platform Oluşturma Sürecinde Hazırlık Çalışmaları Katılımcıları	73

Sunu

Bu kitap, Kasım 2006'da Basına yansıyan 17 aylık bebeğe yönelik cinsel taciz haberinin harekete geçirdiği 20 kuruluş tarafından oluşturulan ve sonrasında yeni katılımlarla büyüyen Çocuk ihmal ve İstismarını Önleme Platformu'nun oluşum sürecini ve bu süreçte oluşturulan toplumsal taleplerini tanıtmak üzere hazırlanmıştır.

Birinci amacımız, taleplerimizi oluşum süreçlerini de göstermek suretiyle tanıtmaktır. İkinci amacımız ise, Platforma katılmayı arzu edecek kuruluşlara bu aşamaya kadar yapılmış çalışmalarını tanıtmaktır. Son olarak da, bu süreçteki deneyimimizi yazılı hale getirmek suretiyle kalıcılaştırmak ve konu ile ilgili ve ilgi duyabilecek kişilerle paylaşmaktır.

Kitapta, ilk toplantıdan itibaren ele alınan konular ve varılan sonuçlar yer almaktadır. Aynı zamanda bu toplantılarda ortaya çıkartılan Platform Yönergesi, Platform Tanıtım Metni ve Çalıştay Raporu yer almaktadır.

Kitap içerisinde yer alan haberler ile riskleri fark etmek için bakılabilecek yerler, önlemek üzere yapılabilecek çalışmalar ve en çok da önerdiğimiz mekanizmanın kurulması ile önlenebilecek olan ihmal istismar vakalarından örnekler vermeye çalıştık.

Bu ihmal ve istismar olayları sonrasında yapılan hiçbir müdahale, olanı değiştirmeye elverişli değildir. Oysa, eğer çocuklara yönelik risk oluşturan durumlar bilinir, bu riskleri erken fark etmeye ve önlemeye odaklı bir sistem kurulursa, çocuk ihmal ve istismarı "**önlenebilir**".

Başlarken

Bu bölümde, Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu'nun oluşumu ve talepleri hakkında özet bir bilgi yer almaktadır. Kitabın ilerleyen bölümlerde, burada yer alan bilginin ortaya çıkma sürecini ve bu süreçte yapılan tartışmalar yer almaktadır.

A. Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu hakkında

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARINI ÖNLEME PLATFORMU tüm çocuklara yönelik riskleri fark etme, önleme ve risk doğduğunda müdahale etmeye yönelik bir sistemin geliştirilmesi ve toplumsal bir bilinç oluşturmak için savunuyu yapmak üzere biraraya gelen sivil toplum kuruluşlarından oluşmaktadır.

Platform devletin çocuklara yönelik ihmal ve istismar risklerini fark etme ve bunları önleme konusundaki sorumluluklarının farkına varması ve yerine getirmesi için talep oluşturmayı hedeflemekte ve kamuoyunu bu taleplerin sahibi olarak birlikte hareket etmeye davet etmektedir.

B. Çocuklara Yönelik Riskler

Çocuklar sadece bazı toplumsal durumlarda (eğitimsiz/yoksul aile gibi) değil, toplumun genelinde risklere açık olarak yaşamaktadır.

I. Devletin çocuğa bakış açısı ve çocuklara yönelik yükümlülüklerini yerine getirirken izlediği politikaların aşağıda sıralanan sonuçları çocuklara yönelik riskin ana zemini oluşturmaktadır:

- Devletin, çocuğu yurttaş olarak hak sahibi bir birey konumunda görmeyip onunla sadece korunmaya muhtaç olduğu noktadan ilişki kuran bir sistemi benimsemiş olması; riskleri önceden gören ve önlemeye yönelik çalışan bir sistemin olmaması,
- Çocuğun gereksinimi olan ortamların desteklenmemesi, risklere karşı olumluyu özendirilen ya da ortaya koyan ortamların ve mekanizmaların olmaması,
- Hizmetlerin ve kaynakların planlanmasında bütün çocukların gelişim ve topluma katılımlarına yönelik gereksinimlerinin öncelikli olarak dikkate alınmaması ve bu ortamların (hamilelikten itibaren izleme ve destekleme hizmetleri, anne baba okulları, okul öncesi eğitim hizmetleri, okul saatleri sonrası sosyal kültürel merkezler, parklar, oyun ve spor alanları, yetenek ve becerilerini geliştirme merkezleri) yeterince olmaması,
- Tüm çocukların gelişim ve topluma katılım sürecindeki gereksinimleri dikkate alan bir çocuk politikası olmaması,

- Özgürlükçü – eşitlikçi olmayan; otoriter, baskıcı ve sorgulatmayan yöntemleri tercih eden ve çocuk gerçeğini görmezden gelen eğitim politikaları ve eğitim sistemine bağlı olarak eğitim kurumlarının ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte olmaması,

- Sosyal yardım sisteminin hak temelli örgütlenmemiş olması,

- Çocuğun korunma ihtiyacını gidermeye yönelik olarak kurum bakımının yaygın olarak kullanılması, aile ve aile tipi bakımı güçlendirecek hizmetlerin yeterince varolmaması,

- Çocukların bir arada yaşadıkları kurumlarda, birlikte buldukları okul gibi ortamların çocuklara yönelik riskleri fark edecek ve önleyecek biçimde tasarlanmamış olması,

- Çocuklara yönelik hizmetlerde çalışan personele riskleri erken fark etme ve etkili müdahale etme becerilerini geliştirecek desteklerin ve özlük haklarının yeterince sağlanmaması.

II. Toplumsal sorunlar en çok çocukları olumsuz etkilerken, bazı toplumsal değerler ya da kurumlarda çocuklar için riskli olabilmektedir:

- Sosyo – ekonomik güçlüklerin yarattığı riskler ve risk ortamları: işsizlik, savaş, göç/mültecilik, azınlık gruplarına mensup olmak gibi yapısal eşitsizlikler,

- Şiddetin meşrulaştırılması ve olağanlaştırılması; çocuğun içine doğduğu veya ait olduğu sosyal çevrenin istismar edici nitelikteki yapıları, onları bedensel ve ruhsal olarak yaralayıcı cezalandırma, öldürme hakkı veren töreler ve bunu destekleyen özlü sözler ile pekiştirilen kültürel normları ve çocukla ilgili geleneksel düşünme biçimleri, yetiştirme tutumları,

- Toplumsal değerleri çarpıtan, cinsellik ve şiddet görüntüleri içeren, çocukları tüketimin hedef kitlesi haline getiren ve cinsel yönden objeleştiren, bunun yanında topluma yönelik tehdit gibi gösterip önyargılar oluşturan yazılı ve görsel yayınlar.

III. Çocuğu bakıp, gözetmek, hayata hazırlamak yükümlülüğünü temelde aile taşırken bu yükümlülüğü desteklemesi ve kolaylaştırması gereken devletin bunu değerlendirmekte ve yerine getirmekte yetersiz kalması (çocuklara ve ailelerine yönelik sosyal destek sisteminin yetersiz olması) aşağıdaki durumları çocuklara yönelik risk faktörleri haline getirmektedir:

- Aile içi şiddet ve geçimsizlik, iletişimsizlik, yetersiz ebevyn tutumları, ebevyn-çocuk arasındaki bağlanma bozuklukları,

- Anne ya da baba ölümleri, terkleri, boşanmalar, üveylik ve evlatlık durumları,

- İstenmeyen gebelik, gayri meşruluk,
- Sık ve erken doğum,
- Ergenlik çağında (20 yaş altı) anne – babalık
- Ailede ruhsal ya da bedensel süregelen hastalıklı veya engelli bireylerin olması,
- Ailede alkol ve madde bağımlısı bireylerin olması,
- Çocuklarda görülen gelişimsel, ruhsal bozukluklar ve engellilik durumları.

C. Önleme mekanizmasının temel öğeleri

• Sosyal – ekonomik koşulların iyileştirilmesi (sosyal güvenlik, istihdam, sosyal yardım politikaları, sağlıklı konut olanakları dahil asgari yaşam standardının sağlanması, sosyal koruma ağının oluşturulması vb.),

• Sorun ortaya çıkmadan önce müdahale eden ve nüfus dengesini dikkate alan ve bütün nüfusa ulaşacak biçimde yapılandırılmış sosyal hizmetler,

• Hamilelikten başlayan ve çocuğun tüm gelişim aşamalarına eşlik eden aileye ve çocuğa yönelik destek ve bakım hizmetlerinin bulunması,

• İhtiyacı saptamaya yönelik araştırma yapan – ihtiyacı analiz eden bir sistem,

• Sistem içinde sorumluluğu ve rolü bulunan kurumların görev ve sorumluluk tanımlarının net biçimde yapılmış olması,

• Öğretmenler, sağlık elemanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, avukatlar gibi meslek elemanlarının ailenin sıkıntıya düşmekte olduğunu ya da çocuğun risk altına bulunduğunu fark edebilmelerini sağlayacak ve bunu fark ettiklerinde harekete geçirecekleri sosyal hizmetler birimi ile yakın ilişki içinde çalışacakları bir mekanizmanın kurulmuş olması,

• Yeterli sayıda ve nitelikte varolabilecekleri riskleri fark edebilen ve müdahale edebilen görevliler (sosyal hizmet uzmanı, hakim, savcı, avukat, polis, öğretmen, doktor, psikolog, sosyolog, danışman, muhtar, imam vb.),

• Yeterli bütçe ve kaynak ayrılmış olması,

• Yerleşik toplumsal alışkanlıkları değiştirmeyi de içerecek biçimde ve eğitim sistemini, medyayı da kapsayacak nitelikte şiddet kültürü ile mücadele için belirlenmiş stratejilerin bulunması

• Genel olarak sosyal refah hizmetleri yanında aşağıdaki hizmetlerin kullanılabilir hale getirilmiş olması:

o Telefon hattı (acil başvuru ve danışmalar için)

o 24 saat hizmet sunacak kriz merkezleri

o Çocuk koruma merkezleri ve danışma merkezleri

o Kamuyu süreçler ve yöntemler hakkında bilgilendirici hizmetler

D. Böyle bir mekanizmanın kurulması için yapılması gerekenler

Öncelikle, halihazırda sunulmakta olan hizmetler arasında önleme mekanizması bakımından yararlı olabilecekler tespit edilmeli ve bu hizmetlerin güçlendirilmesi için yapılması gerekenler belirlenmelidir. Ancak halihazırda sistem esas olarak ihmal ve istismar gerçekleştikten sonra müdahale edecek biçimde işlemektedir. Bu nedenle var olan hizmetlerin güçlendirilmesi yanında önleme odaklı çalışacak bir sistemin de kurulması gerekir.

E. Önleme odaklı bir çocuk koruma mekanizması oluştururken yararlanılabilecek olanaklar

Çocuklara yönelik riskleri önlemeye odaklı çalışacak bir sistem için sahip olduğumuz olanakların başlıcaları şunlardır:

- Sağlık hizmetlerinin yaygın hizmet ağına sahip olması, ana-çocuk sağlığı birimleri ve sağlık ocaklarının bulunması ve sağlık çalışanlarının önleme, tanı/tedavi ve rehabilitasyondan oluşan birincil, ikincil ve üçüncül koruma fazlarının hepsinde rol oynama olanağına sahip bulunmaları
- Eğitim kurumlarında psikolojik danışman ve rehberlik uzmanlarının ve pek çok öğretmenin bulunması, okul öncesi eğitim ile ailelerin ve çocukların eğitim sistemi içerisine daha erken girmelerinin sağlanması, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından anne-baba destek programları oluşturulması ve uygulamaya konması
- SHÇEK Genel Müdürlüğü'ne bağlı Aile-Kadın Ve Toplum Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın bulunması, illerde toplum merkezlerinin kurulmaya başlanması,
- Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü kapsamında illerde kurulan merkezlerde riski önlemeye dönük çalışmalar yapılması,
- Bazı yerel yönetimler tarafından; sığınma evleri, toplum merkezleri kurulması ve anne-baba okullarının ya da evlilik öncesi danışmanlık hizmetlerinin sağlanması.
- Risk altındaki çocuklar konusunda çalışma yapmakla sorumlu pek çok kurumun bulunması. (Çocuk polisi, sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu, çocuk mahkemeleri)
- Üniversiteler, enstitüler, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütleri gibi konu ile ilgili kuruluşların bulunması
- Medyanın toplumsal algı ve bilincin yükseltilmesini, yanlış yargıların ve ön yargıların kırılmasını sağlama potansiyeline sahip olması.
- Çocuk Koruma Kanunu'nun bulunması ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nda mağdur çocuklarla ilgili özel düzenlemeleri içermesi.

- Çocuk koruma ve Adalet sisteminde çalışanlara yönelik eğitimlerin bulunması.
- Araştırma komisyonları kurabilme, soru önergesi, kanun teklifi verebilme yetkisine sahip milletvekilleri arasında bu konuya duyarlı kişilerin bulunması.

F. Önleme odaklı bir çocuk koruma mekanizması oluşturmak için yapılması gerekenler nelerdir?

Halihazırda sunulmakta olan hizmetlerin bir kısmı önleme odaklı bir sistem bakımından önemli bir olanak sunmakla birlikte, bu hizmetlerin ya bütün nüfusu kapsamıyor olması ya da hizmetin bu amaca yönelik organize edilmemiş olması sebebiyle önleyici bir rol oynamada yeterli olmadıkları görülmektedir.

Örneğin;

- a. Sağlık hizmetleri yaygın örgütlenmesine rağmen, bütün bebeklerin düzenli sağlık kontrolü sağlanamamaktadır,
- b. Bazı çocuklar okula gidememekte veya sınıf mevcudiyetinin kalabalığı ya da öğretmen, psikolojik danışman sayısının azlığı nedeniyle eğitim kurumlarında çocuklara yönelik riskleri fark etmek veya takip etmek ya da önleyici tedbiri almak mümkün olamamaktadır.
- c. Bu alanda çalışan meslek elemanları arasında bir koordinasyon olmadığı ve görev-rol ve sorumluluklar açıkça belirlenmediği ya da bir çocuk koruma merkezi olmadığı için, riski fark edenler bunu önlemekle görevli birimi harekete geçirememektedir.

Bu nedenle, sahip olunan olanakların bu amaca yönelik kullanılabilmesi için yapılması gerekenler bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı mevcut olan hizmetlerin iyileştirilmesine, bir kısmı ise tamamen yeni bir hizmetin üretilmesine ilişkindir.

Önleme odaklı bir sisteme ilişkin genel öneriler

- Aile ve çocuktan sorumlu ayrı bir bakanlık olmalı ve bu bakanlık uygulamacı bir bakanlık olmalı (Devlet Bakanlığı olmamalı),
- Çocukla ilgili hizmetlerde istatistikleri ve bütün verileri değerlendirmek ve çözüm/politika üretmekten sorumlu bir kurum olmalı; şiddetle ilgili düzenli bir veri toplama ve takip sistemi oluşturulmalı; hem niceliksel hem de niteliksel veri toplanarak verilerin günlük değerlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Risklerin izlenmesi ve önleyici politikaların geliştirilmesi çalışmaları, sonucu en fazla çocukları etkileyen sosyo-ekonomik değişimlere dayanmalı,

- Bakanlıklar arasında iyi işleyen bir koordinasyon oluşturulmalı,
- Her hizmet biriminde ve toplu olarak önleme konusunda hedef belirleyerek (kısa/orta ve uzun vadeli), plan yaparak çalışılmalı ve sonuçları izlenerek, sorumlulardan hesap sorulabilmeli,
- Çocuk koruma sistemi için, çocuklar üzerindeki etkiyi esas alan bir ölçme ve denetleme sistemi olmalıdır.

Önleme odaklı bir sistemin ana yapısına ilişkin öneriler

- Okul öncesi dönemden başlayarak çocukların beden ve ruh sağlıklarının düzenli muayeneler ile izlenmesini sağlamak üzere sağlık ve eğitim kurumları arasında işbirliğine dayalı bir izleme sistemi kurulmalı,
- Sağlık kuruluşları, okullar, adli hizmetler ile yerleşmiş sosyal hizmet çalışanları arasında doğrudan ve güçlü bir ilişki kurulmasını sağlayacak bir hizmet ağı oluşturulmalıdır. Böylelikle, verinin toplanması, değerlendirilmesi, sunulacak hizmetin planlanmasına yönelik hizmetler sorumlu kurumlar arasında ortaklaşa bir çalışma ile yürütülmelidir.
- Mağdur bir çocuğun adalet mekanizmasını harekete geçirme öncesinde başvurabileceği ve buna yönelik olarak da yardım alabileceği çocuk koruma merkezleri oluşturulmalıdır.
- Çocuk korumada sorumluluğu olan kurumların (MEB, Sağlık Bakanlığı, SHÇEK, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı vb.) hizmetleri birlikte planlaması ve ortak bir değerlendirme sistemi ile izlemesi sağlanmalıdır.
- Bu alanda çalışanların eğitimlerinde çocuk koruma konusunda bir müfredat birlikteliği sağlanmalıdır.
- Tedbir kurumları ve hizmetleri il ve ilçe bazında çok kurumlu planlamaya tabi olmalıdır.
- Muhtarlar ve yerel yöneticiler çocukları koruma ağının bir parçası olmalıdır.
- Kurumların ve bu alanda çalışan meslek elemanlarının görev ve rolleri ile yetkileri açıkça tarif edilmelidir.

Ailelerin desteklenmesine yönelik öneriler

- Aileye içinde bulunduğu sosyo-ekonomik güçlükleri gidermeye yönelik sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal destek hizmetleri hak temelli ve düzenli biçimde sunulmalı,
- Evlilik öncesi ve çocuk bekleyen ebeveynlere yönelik problem çözme becerileri, çocuk yetiştirme ile ilgili bilgileri de içerecek danışmanlık hizmetleri organize edilmeli ve bu hizmetler bütün nüfusa yönelik olarak uygulanmalı,

- Aile üyelerine yönelik ihmal ve istismar konusunda farkındalık kazandırıcı eğitimler yapılmalı,
- Aile planlaması önemsenmeli ve bu konuda daha işlevsel bir sistem kurulmalı,

Eğitim hizmetlerinin yapılanmasına yönelik öneriler

- Eğitim kurumları riskleri fark etme açısından odak olmalı ve sosyal hizmetler ile işbirliği ve eşgüdüm içinde çalışması gerekir. Bu kapsamda olmak üzere;
 - Muhtarlardan, sosyal hizmet uzmanlarına, okula kadar bir ağ oluşturulmalıdır,
 - Çocukların akademik, sosyal ve duygusal durumları okulda gözlenmeli,
 - Sosyal hizmetler kurumu çalışanları ile okul rehber öğretmenleri arasında düzenli bilgi akışı sağlanmalıdır.
 - Eğitimin amaç ve ilkeleri arasında ve sunulan hizmete çocuğa yönelik riskleri erken fark etme ve önleme rol ve sorumluluğu eklenmelidir. Ayrıca;
 - Okulun her türlü uygulamasında varolan ayrımcılıklar ortadan kaldırılmalıdır.
 - Müfredatta ve eğitim materyallerinde değişiklikler yapılmalı; ayrımcılık içeren içerikler değiştirilmeli, farklılıklara saygı, barış eğitimi, etik gibi konular yaşlara uygun şekilde müfredata alınmalıdır.
 - Öğretmenlere, öğrenci ve ailelerinden envanter ya da aile görüşmeleri çerçevesinde aldıkları bilgilere risk durumlarını araştıran tarzda yaklaşımlarını sağlayıcı bir donanım verilmeli ve öğretmenler çocukları ihmal ve istismardan korumaya yönelik eğitimlerle desteklenmelidir.
 - Risk durumları ortaya çıktığında öğretmenlerin/PDR uzmanının ne yapabilecekleri, aile ve öğrenciyi kimlere yönlendirebilecekleri önceden açık ve net olarak bilinmelidir.
 - Bir risk durumu ortaya çıktığında bunu fark eden öğretmen/PDR uzmanı ya da personelin ivedi olarak izlemeden sorumlu sosyal hizmet birimine başvurması kolaylaştırılmalı, bürokratik engeller ya da okulun itibarına yönelik kaygılar ortadan kaldırılmalıdır.
 - Öğrencilerden katkı payı alınmamalıdır.
 - Okullarda psikolojik danışman ve rehberlik uzmanı sayısı artırılmalıdır.
 - Okullarda sosyal hizmet uzmanları bulundurulmalıdır.
 - Okula devamsızlık yapmaya başlayan çocukların takibinde daha etkin yöntemler kullanılmalıdır.

Sosyal hizmetler

- Yerel düzeyde hizmet sunan, izlemeden sorumlu sosyal hizmet birimlerinin oluşturulması: Çocuk korunmaya muhtaç hale gelmeden, çocuğa yönelik riski önceden fark edebilmek amacıyla aileyi ve çocuğu düzenli izleyen birimleri barındıran ve aileye yönelik destekleyici hizmetleri organize eden merkezler kurulmalıdır. Bu merkezler;
 - Yerleşmiş (mahalle düzeyinde veya belli bir nüfus esasına göre) olmalı ama merkezi denetimi/standartı bulunmalı
 - Ailelerin sosyal ihtiyaçlarının ve bütün risk faktörlerine maruz kalan çocukların tespiti, korunması ve takibinden sorumlu olmalıdır.
 - İhmal/istismar riskini fark etme ve önleme/koruma konusunda birincil sorumluluğa sahip olmalı
 - Risk fark edildiğinde bu merkeze bildirilmeli ve bu merkez devreye girmelidir.
 - Bu merkez sağlık/eğitim sistemiyle yakından çalışmalıdır.
 - Travma mağduru çocukların hemen kabul edilebilecekleri sosyal hizmet kuruluşları oluşturulmalıdır. Bu kuruluşlar 24 saat hizmet verecek biçimde kurulmalı, bu birimde uygun meslek elemanları görevlendirilmeli ve bakım ünitesinin olması sağlanmalıdır.
 - İhmal ve istismar ile ilgili önleme ve korumaya yönelik çalışma yapacak sosyal hizmet kuruluşlarının yaygın ve kolay ulaşılabilir olması sağlanmalıdır.

Sağlık hizmetleri

- Sağlık hizmetleri herkesin kolaylıkla yararlanabileceği biçimde yapılandırılmalı ve sağlık personelinin risk belirleme sürecinde yer alması sağlanmalıdır.
 - Ana-Çocuk Sağlığı Merkezleri ve Sağlık Ocaklarının riskleri erken fark etme ve önleme mekanizmasındaki rolleri açıkça tarif edilmeli ve bu birimlerin personeli bu konuda eğitilmelidir.
 - Ruhsal durum muayenesi ve tedavisi yapacak birimler niteliksel ve niceliksel açıdan yeterli hale getirilmelidir.
 - Bulaşıcı hastalıklardan korumaya yönelik hizmetlerin risk altındaki bütün çocuklara da ulaşacak biçimde sunulması sağlanmalıdır.
 - İstismar olgularında başvurulabilecek, bu alanda uzmanların çalıştığı merkezler oluşturulmalı.
 - Genel Sağlık Sigortası'nın tüm nüfusun sağlık hizmetlerinden yararlanmasını zorlaştıran kuralları değiştirilmelidir.

Adalet hizmetleri

- Adalet Bakanlığı'nda çocuklara özgü ayrı genel müdürlük olmalı,
- Halen var olan istatistikler, çocuklarla ilgili yaş düzenlemeleri ve Çocuk Adalet Sistemi'nin özellikleri dikkate alınarak yapılandırılmalı,
- Adliyeler içerisinde SHÇEK'e bağlı çalışan bir birim olmalı ve çocukla ilgili koruyucu hizmetler onun eli ile yürütülmeli
- Adalet sistemi içerisinde personel eksiklikleri giderilmeli, personel nitelik ve nicelik açısından yeterli hale getirilmeli ve branşlaşmaları sağlanmalıdır.
- Çocuğun yanında bulunacak uzmanın kovuşturma evresinde katkısı artırılmalı, bunun için rol ve sorumlulukları açıkça tanımlanmalı ve bu rol ve sorumluluğu yerine getirecek mesleki donanıma sahip olmaları sağlanmalıdır.
- Alt yapı eksiklikleri giderilmeli, çocuk mahkemeleri yaygınlaştırılmalı, mekansal problemler çözümlenmelidir (Örn. Adliyelerde görüşme odaları, kapalı devre kayıt sistemli duruşma odaları, video kayıt sistemi, sosyal inceleme için araç temini vb. alt yapı eksiklikleri giderilmelidir).
- Aile mahkemeleri, çocuk mahkemelerinin işbirliği yapması ve görev alanında açık bırakmayacak şekilde bütünleşme sağlanmalıdır.

Mevzuat

- İhmal ve istismarın oluşumundan sonra kişisel müracaatla devreye giren sistemin, önleyici bir mekanizmaya dönüşmesini sağlayacak mevzuat bulunmalıdır.
- Mağdur çocuklara özgü bir yargılama usulü olmalı ve bu yönde yasa değişikliği yapılmalıdır.
- Anne ve babaya verilecek yükümlülüklerin artırılmasını sağlayacak yasal düzenleme yapılmalı.
- Rıza ile cinsel ilişki suçunun tanımı ve şikayet usulü değişmeli.

Medya

- Medya kamuoyu ve toplum kültürünü biçimlemede, tartışılmaz bir etkiye sahip olduğundan, medya çalışanlarının çocuklara yönelik risklerin bilincinde ve duyarlı olmaları önemlidir. Çocuklara yönelik risk alanlarına ilişkin haberlerin verilmiş biçiminin ayrıca bir istismara dönüşmemesi sağlanmalıdır.
- Medyanın çocukla ilgili bilgileri yayınlarken gerekli duyarlılığı göstermemesi; çocuğu, sadece haber olgusu olarak nitelendirmesi, bu haberlerdeki sosyal sorumluluğunu görmemesi çocukları risk altına itmektedir.

Haberler dahil olmak üzere bütün programlarda risk altında ve mağdur konumundaki çocukların çevrelerince tanınmalarını önleyici biçimde yayın yapılması, çok önemli bir risk önleyici faktördür.

- Sözlü ve yazılı basının anne-baba olma, çocuk yetiştirme gibi konularda aileye yönelik mesajlar içeren çalışmalar yapmaya teşvik edilmesi,
- Haber, magazin, spor vb. programlarda dil estetik açıdan (Türkçe'nin doğru kullanılması ve düşünsel bilgi içermesi açısından), çocuğun gelişimini dilsel, sosyal ve ruhsal açıdan, olumlu yönde etkileyecek şekilde kullanılmalıdır.

17 Aylık Bebeğe Tecavüz Edilmiş

Hürriyet 1.11.2006

İZMİR, (DHA)

ÖNLENEBİLİRDİ!

Geçen Cuma gecesi annesi 36 yaşındaki F.B. tarafından İzmir'in Menderes İlçesi'ndeki sağlık ocağına getirilen ve işkence gördüğü belirlenen 17 aylık bebek N.N.B'nin defalarca tecavüze uğradığı ortaya çıktı.

Adli tıp muayenesinde, makatında oluşan çizimin tecavüzden kaynaklandığı belirlendi. Alınan sperm örneklerinin kriminal incelemesi sürüyor. Minik kızın kim veya kimlerin tecavüzüne uğradığı bu inceleme sonucunda belirlenecek. Belinde, başında, bacaklarında, hatta göz kapaklarında bile aşırı morluklara rastlanan N.N.B.'nin doktorları, bunların düşmeyle tanımlanamayacağını, vücuda uygulanan şiddetin kesin olduğunu belirttiler. Kız çocuğuna işkence yapıldığının belirlenmesi üzerine anne ile evde kalan 3 kişi tutuklanmıştı.

1. Toplantı

Çocukların İhmal ve İstismardan Korunması İçin Önleyici Hizmetlerin Geliştirilmesi

Toplantı Yeri: İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi

Toplantı Tarihi: 26.02.2007

Toplantıda Ele Alınan Konular

Bu toplantıda, İzmir'de meydana gelen 17 aylık bebeğin cinsel istismara, AIDS olan bir anne ve kızının istismara uğraması gibi olayların; çocuklara yönelik ihmal ve istismarını gerçekleştirmeden önce fark edecek, riskin önlenmesine yönelik çalışacak bir sistemin önemini bir kez daha ortaya koyduğu belirtilmiştir. Önleyici sistemin nasıl yapılandırılacağı, böyle bir sistemin yapılandırılması için sivil toplumun nasıl bir rol oynayabileceği konuları ele alınmıştır.

Ayrıca, riskin gerçekleşmesinden sonra mağdurun korunmasına yönelik var olan sistemin çocuk hakları ve gereksinimlerine uygun olmadığı fikri hâkim olmuş ve bu konudaki düzenleme ve uygulamaların çocuk hak ve gereksinimlerine uygun hale getirilmesi için tüm kurumların işbirliği yapılması gerektiği konusunda fikir birliğine varılmıştır.

Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler

Toplantıda ortaya çıkan genel sonuca göre; çocukların ihmal ve istismardan korunabilmeleri için, ihmal ve istismar riskini gerçekleştirmeden fark edebilecek ve önleyici nitelikte müdahalelerde bulunabilecek bir sisteme ihtiyaç vardır. Son aylarda gündeme gelen çocuk ihmal ve istismarı vakaları bu ihtiyacın aciliyeti ve önemi açısından çok önemli göstergelerdir. Çocuk hakları alanında çalışan ve çocukların korunmasından sorumlu olan hiçbir kurum ve kuruluşun bu ihtiyaç karşısında kayıtsız kalması düşünülemez.

Çocukların ihmal ve istismarının önlenmesine yönelik bir sistemin, toplumsal eşitlik ve adaletin sağlanmasından ve gelişmiş bir sosyal güvenlik sisteminin varlığından bağımsız düşünülmeceğinin ve çözümlerin göç, çarpık kentleşme ve benzeri sosyal olgular dikkate alınmaksızın üretilemeyeceğinin bilincinde olarak;

- Sosyal hizmetlerin bütün nüfustan sorumlu olma anlayışına uygun biçimde örgütlenmesi; bu anlamda okul, karakol, İSKİ hizmetleri gibi sosyal hizmetleri de kapsayacak şekilde en küçük yerleşim biriminde sosyal hizmet sunacak birimlerin oluşturulması,

- Çocuğun korunmasından sorumlu tüm kurumlar (sosyal hizmet kuruluşları, okul, sağlık kuruluşları, kolluk kuvvetleri ve diğer ilgili kurumlar) arasında koordinasyonun sağlanması,
- Riskin belirlenmesi ve önleyici sistemin harekete geçirilmesinin çocukla karşılaşan her bir meslek mensubunun sorumluluğu olduğu bilincinin geliştirilmesi,
- Bu anlamda her bir meslek grubunun (öğretmen, doktor, polis, sosyal hizmet uzmanı, avukat, gazeteci vd.) çocuğun korunmasındaki rolünün açıkça tanımlanmış olması ve bu meslek gruplarındaki kişilerin bu rolü yerine getirme konusundaki bilgi ve becerilerinin gelişmiş olması,
- Çocuklara yönelik risklerde başvurulabilecek, çok disiplinli çalışma esasına göre Çocuk Koruma Merkezlerinin oluşturulması,
- Risk altındaki çocukların ve çocukların risk altında olduğunu düşünen yetişkinlerin kullanabilecekleri acil telefon hattının etkili biçimde kullanılabilir hale getirilmesi,
- Çocuklara yönelik riskleri ve risk altındaki çocukları korumayı ve riski önlemeyi hedefleyen bir takip sisteminin oluşturulması önerilmiştir.

Toplantıda Alınan Kararlar

Toplantıda,

- Yukarıdaki talepleri dile getirmek, savunmak ve yerine getirilmesini takip etmek üzere bir platform kurulmasına,
- Bu platforma ilgili tüm sivil toplum kuruluşları dâhil olabilirken, kararlarda rol almamak koşuluyla gözlemci ya da danışman statüsünde resmi kurum temsilcilerinin de bulunabilmesine,
- Platformun ilkeleri ve çalışma planının ikinci bir toplantıda belirlenmesine,
- Bu amaçla yapılacak toplantıya ilk toplantıya katılanların yanında ilgili olduğu düşünülen resmi ve sivil toplum kuruluşlarının da davet edilmesine,
- Bunun için her kuruluşun davet edilmesini istediği kurumlar hakkında önerilerini belirleyerek, sekreteryaya göndermesine,
- Gelecek toplantıya dek İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nin sekreteryayı sürdürmesine,
- İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nin bant çözümlerini ve toplantı raporunu hazırlamasına ve gelecek toplantıyı organize etmesine,
- Hazırlanan metinlerin toplantı katılımcılarıyla paylaşılmasına,
- Grubun görüşleri doğrultusunda ortak bir davet metni ile yeni toplantının organize edilmesine karar verilmiştir.

TARİHTEN SIZAN YAŞAMLAR: BEKÂR ODALARI

İŞTE RISK

Birgün 20.07.2008

Osmanlı mimarisinin en gözde semti Süleymaniye, tarihi binaları, hamamları ve elbette bekâr odalarıyla biliniyor. Bir odada 6 kişinin kaldığı bekâr odalarında çoğunluk Urfa'dan gelmiş. Kimisi başlık parası için, kimisi ise köyde bıraktığı ailesini geçindirmek için... Aynı yaşamı paylaşıyorlar tek göz odada...

.....

'Babam çalışırken ben okuyamam'

Çocuk yaşta hayatı sırtlamanın ağırlığı gözlerinden okunuyor Fadil'in. Ama o haftada aldığı 50 lirayla ailesine katkı sağlamanın mutluluğunu yaşıyor. Kendi geleceğini unutup...

Sohbet koyulaşırken küçük bir çocuk giriyor odaya. Şaşıyoruz. Nilgün abla sözünü etmişti ama biz bu kadar da küçük beklemiyorduk. Meğer oda bekâr odasında kalıyormuş. 11 yaşında Fadil.

Fadil'da Urfa'dan gelmiş. Konfeksiyon atölyesinde jelatin işinde çalışıyor. Üstelik okulunu bırakıp gelmiş. İlk okul 5. sınıftan terk etmiş.

Hazırlayan: Gülşen İşeri / Fotoğraf: Lale Ertuş

2. Toplantı

Kurulması Kararlaştırılan Platformun Yapılandırılması

Toplantı Yeri: İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi

Toplantı Tarihi: 02.05.2007

Toplantıda Ele Alınan Konular

Katılımcılar arasında tanışma gerçekleştirildikten sonra birinci toplantı raporu özetlenerek, görüşmelere başlanmıştır. Toplantının başlangıcında çocuk ihmal ve istismarını önlemeye yönelik yapılması gerekenler hakkında öneriler görüşülmüştür. Toplantının ikinci bölümünde ise platformun ilkeleri ve çalışma esasları tartışılmıştır.

Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler

Aşağıda, iki başlık altında toplanan genel yaklaşım benimsenmiş ve toplantının birinci kısmında ilk toplantıdaki tartışmalara devam edilmiştir:

1. Çocuk ihmal ve istismarının önlenmesi için sadece risk altındaki gruplara odaklı değil, toplumun tamamını hedef alan bir sosyal hizmet yapılanmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

2. Çocuklara yönelik hizmet sunan kurumlar hem çocuk istismarını fark etme, hem de müdahale etme yöntemleri konusunda bilgili olmalıdır ve eşgüdüm sağlayabilecek ortak bir mekanizma kurulmalıdır.

Bu çerçevede bir önceki toplantıda önerilenlere ek olarak aşağıdaki görüş ve öneriler sunulmuştur.

Genel çalışma sistemine ilişkin kapsayıcı öneriler:

- Mevcut sistemde kurumların fazlalığı ve rollerin karışıklığı nedeniyle oluşan çok başlılık ve mağdur çocukların yönlendirilmesine ilişkin belirsizlik ortadan kaldırılmalıdır. Bunun için öncelikle; kanun ve yönetmeliklerin kime ne görev verdiği ve bu kuralların bağlayıcılığı tespit edilmelidir.

- Çocuk istismarı ve ihmalinin önlenmesine yönelik çalışan kurumların görev, rol ve sorumluluklarına ilişkin bir rehber hazırlanmalı ve paylaşımına sunulmalıdır.

- Herkesin sosyal hizmetlerden faydalanmasını gözetecek bir yaklaşımla ve kişisel bilgilerin paylaşımına ilişkin etik ve hukuki kısıtları dikkate alarak çocuklar ve ailelerin düzenli takibine olanak sağlayacak ve kurumlar arasında ortak kullanıma elverişli bir veri tabanı oluşturulmalı ve erken uyarı sistemi kurulmalıdır.

• Çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin vakaların ihbar edilmesini sağlamak üzere kurulan ALO 183 Hattı'nın işlevsel hale getirilmesi veya bir başka kolay ulaşılabilir telefon hattı kurulması ve bu hattının tanıtılması ve aktif olarak çalıştırılması talep edilmelidir. İhbar hattının, il ve ilçeler bazında ve etkin biçimde çalışmasının sağlanması önerilmiştir.

Çeşitli kurumlara ve bu kurumlar arasında işbirliği ve eşgüdüm oluşturmaya ilişkin öneriler:

• Toplum Merkezleri yaygınlaştırılmalı, bununla beraber Toplum Merkezlerine herkesin erişimi olmadığından mobil ekipler yoluyla hizmetin evlere ulaştırılması sağlanmalı,

• Okul ve mahalle bazlı yapılanmalar güçlendirilerek risk altındaki çocuk ve kadınlara bu yollarla, örneğin sağlık hizmetleri yoluyla ulaşılması, bunun ardından gerekli olduğu takdirde psiko-sosyal destek hizmetlerin sunulması sağlanmalı,

• Sağlık ve eğitim hizmetleri personelin riski fark etme ve müdahale konusunda bilgilendirilmeli,

• Müdahale edilen olaylarda gerekli olduğu takdirde tıbbi veya psikolojik rehabilitasyon konusunda kurumlar arasında işbirliği yapılması sağlayacak bir mekanizma kurulmalı,

• Okul sosyal hizmeti başlatılmalı,

• Okullarda öğretmenler ve rehberlik servisleri riski nasıl fark edebilecekleri ve nasıl müdahale edebilecekleri konusunda bilgilendirilmeli,

• Çocuk İhmal ve İstismarına ilişkin sorunlar daha çok ev ortamında gerçekleştiğinden, merkez veya kliniklere başvuru yapılmasını beklemekten ziyade sağlık personelinin düzenli ev ziyaretleri yoluyla evlere birebir hizmet götürülerek sorun yaşayan çocuğa ve sorunlu aile ortamında müdahale edilebilmesi sağlanmalı,

• Muhtarlar, apartman yöneticileri ve imamlar da hedef grup içerisinde yer almalı ve sorumluluk almaları sağlanmalı, çocuk ihmal ve istismarının önlenmesine yönelik rolleri, ihmal ve istismarın fark edilmesi ve önlenmesi konusunda bilgilendirilmeleri sağlanmalı,

• Mahalle odaklı yapılanmanın uzmanlık ve eşgüdüm ihtiyacını karşılayacak il merkezli acil kriz ve danışma birimleri (çocuk koruma merkezleri) oluşturulmalı,

• Ailesi tarafından suça itilen çocuklar ve sokakta çalıştırılan çocuklarla ilgili ailelere karşı açılan davalarda ilgili kuruluşların Baro ile işbirliğine gitmeleri için Baro faaliyetleri tanıtılmalı,

• Önleyici hizmetler, yasaların sorumlu tuttuğu kurumlarca gerçekleştirilmeli; sivil toplum kuruluşları sorumlu kurum olmaktan çok, destekleyici kuruluşlar olarak sistemde rolünü üstlenmeli,

- Çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin çalışan kurumların personellerinin (polis, öğretmen, hemşire vb.) eğitim ihtiyaçları ortaklaşa belirlenerek, bu ihtiyacın karşılanması amacıyla üniversitelerden destek almalı,

- İlçe ve iller düzeyinde okullarda kurulan öğrenci birlikleri ile işbirliği yapılmalı,

- Gönüllü öğrenciler, toplum merkezlerinde çalışmaya yönlendirilmeli,

- Çocuklarla ilgili sorumluluğu olan 5 bakanlık (Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı) dışındaki bakanlıklar da bu sürece katılmaya ve bu konuda sorumluluk almaya yönlendirilmeli,

- İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Valilik aracılığı ile Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde çalışan rehber öğretmenler okullarda ve ailelerle yaptıkları çalışmalarda kullanılmak üzere çocuk ihmal ve istismarının önlenmesi konusunda bilgilendirilmelidir.

- Belli bir nüfusa sahip her yerleşim yerinde risk altındaki kadın ve çocuklar için koruma evleri açma yükümlülüğü getirilmeli ve bu kurumlar hızla yaygınlaştırılmalıdır.

Özel alanlara ilişkin öneriler

- Göçe maruz kalan ailelerin çocuklarının sorunları da çalışmalarda ele alınmalı,

- Çocuk yaştaki annelerin sorunları dikkate alınmalı,

- İnternet cafeler, çocuk pornografisi, cep telefonu gibi konularda ihmal ve istismarı önleyecek öneriler geliştirilmeli,

- Boşanma davalarında çocukların hangi ebeveynin yanında kaldığı ve nasıl korunduğu konusunda araştırma yapılması sağlanmalı,

- Boşanma davalarında çocuklar düşük nafakalarla annelerin velayetine verilmektedir. Ancak, özellikle yoksul ailelerde boşanmanın bedeli çok ağır olduğundan, boşanma davalarında çoğunlukla anne ve çocuklardan oluşan tek ebeveynli ailelerin desteklenmesine yönelik kararlar alınması sağlanmalı,

- Evlilik dışında doğmuş olan çocukların nüfusa kaydedilmemesi çocukların istismara açık hale gelmesine yol açmaktadır. Örneğin, bu çocuklar okula devam etseler dahi kayıtlı olmadıklarından dolayı mezun olamamaktadır. Evlilik dışında doğmuş olan çocukların nüfusa kaydedilmesi ile ilgili önlemler alınmalıdır.

Bilinç ve duyarlılığın artırılmasına yönelik öneriler

- Afişler hazırlanarak, toplum merkezlerinde kullanılabilir,
- Fatura, fiş vb. düzenli olarak evlere giden belgelere, çocuk ihmal ve istismarının önlenmesi ile ilgili mesajlar yazılabilir,
- Makarna, mercimek, süt vb. çok tüketilen ürünlerde çocuk ihmal ve istismarı konusunda uyarıcı mesajlar, karikatürlere yer alabilir.

Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Platformuna ilişkin görüş ve öneriler

Genel Yaklaşım

- Çocuk ihmal ve istismarının tek nedeni yoksulluk olmamakla beraber yoksulluk etkili bir neden olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak nedenler yoksulluğa veya toplumsal sınıflara bağlı olarak tanımlanmamalı; çerçeve tüm çocukları kapsayacak şekilde oluşturulmalıdır.
- Çocuk ihmal ve istismarını önlemeye yönelik politikalar belirlenirken, ihmal ve istismar eylemlerinin cezalandırılması yoluyla çözüm bulma yaklaşımı yeterli değildir.
- Platformun amacı, ihmal ve istismarı önlemeye yönelik hizmet örnekleri oluşturmak veya hizmet sunmak değil, önleme odaklı yaklaşımın önemi ve aciliyeti konusunda kamuoyu oluşturmak ve savunuculuk esaslı çalışmalar yapmak olmalıdır.

Amaç

Platformun amacını belirlemeye yönelik ilk ifade aşağıdaki biçimde oluşmuştur:

“Tüm çocuklara yönelik riskleri fark etme, önleme ve risk doğduğunda müdahale etmeye yönelik bir sistemin geliştirilmesi ve bu doğrultuda toplumsal bir bilinç oluşturmak için savunuyu yapmak.”

Yapılacak Çalışmalar

- Çocuk İhmal ve İstismarına ilişkin izleme çalışmaları iyi yapılandırılmalıdır.
- Bu çerçevede Reklamcılar Derneği'nden destek alınarak sosyal reklam yaptırmak da amaçlar arasında yer alabilir.
- Ağın kurulması kadar sürekliliğinin sağlanması da önemlidir.
- Ağa katılacak kuruluşlara ilişkin koşullar ve sorumlulukları belirlenmelidir; katılımcı kuruluşlar sorumlu kişileri belirleyerek göndermelidir.

- Yazışmalar bireylere gönderilmenin yanı sıra Barodan resmi yazı ile kurumlara da gönderilmelidir.
- Baro tarafından çocuğu korumaya yönelik mevzuata ilişkin bir bilgilendirme materyali hazırlanmalıdır.
- Hazırlanan yönerge için katılımcı kuruluşların tümünden imza alınmalıdır.
- Her kuruluşun temsilcisi alınan kararların takibi ve yanıtlanması konusunda sorumluluk almalıdır.
- Ağ'ın bir sözcüsü ve sekreteryası olmalıdır.

Toplantıda Alınan Kararlar

- Çocuk İhmal ve İstismarının Önleme Platformu'nun çalışma ilkelerini belirlemek üzere üzerinde çalışılacak konular tespit edilerek gönderilecektir.
- Ağ toplantılarında konuşulan konular katılımcı kuruluşların kendi grupları içinde paylaşılacaktır.
- Bir sonraki toplantının yönergeyi kesinleştirmek, sekreteryası ve sözcüyü belirlemek amacıyla yapılacak katılımcı kuruluşlara yazılı olarak duyurulacaktır.
- Çocuk hakları komitesinin katılımı için İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne yazılı başvuru yapılacaktır.
- Katılımcı kuruluşlar, platforma davet edilebilecek kuruluşlar konusunda öneride bulunacaktır.
- Baro katılımcı olacak tüm kuruluşlara yazılı davet gönderecektir.

12'sindeki Gelin Yoklamaya Takılmadı

Radikal 05.01.2008

ÖNLENBİLİRDİ!

Bir akrabasıyla adliyeye gelen 12 yaşındaki gelin, 56 gün okula gitmemiş, okul idaresi ilgilenmemiş.

Fotoğraf: Adem Koçak / AA

AA - AKSARAY - Düğün günü jandarma baskınıyla kurtarılan 12 yaşındaki küçük gelinin 1994 doğumlu ablası Sibel'in de, bir yıl önce amcasının oğlula evlendirildiği ortaya çıktı. Düriye K., 1 Ocak günü düzenlenen operasyon sonrası SHÇEK Yurdu'na yerleştirilmişti. Yılın büyük bölümünde İstanbul'da yaşayan babası ve 20 yaşındaki damatsa, sorgulandıktan sonra serbest bırakıldı.

İlköğretim çağındaki küçük kızın tam 56 gün boyunca devamsızlık yaptığı ortaya çıkınca Sofular İlköğretim Okulu Müdürü Yusuf K. hakkında soruşturma açıldı. Müdürün durumu İlçe Milli Eğitimi'ne bildirmediği, aileye de para cezası uygulanmadığı anlaşıldı.

3. Toplantı

Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu Çalışma Yönergesinin Oluşturulması

Toplantı Yeri: İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi

Toplantı Tarihi: 13.06.2007

Toplantıda Ele Alınan Konular

Toplantıda, Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu'nun çalışma yönergesi hazırlanmıştır.

Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler

Platformun çalışma yönergesinin oluşturulabilmesi için, amacı ve yapılması planlanan çalışmaları ifade etmek üzere kullanılan terimlerin tartışılması, tanımlanması ve açıklanması gereklidir. Bu çerçevede sıklıkla kullanılan ve tanımları oluşturulacak terimler aşağıda sıralanmıştır. Bu terimlerin daha sonra yapılacak geniş katılımlı bir toplantıda ele alınması önerilmiştir.

- Risk
- İhmal ve İstismar
- Savunuculuk
- Önleme Mekanizmasının Unsurları
- Sosyal Hizmet

Çalışma Yönergesinin hazırlanması için Platformun çalışma biçimi ve yöntemlerinin belirlenmesi gerektiğine karar verilmiştir. Bu çerçevede tartışılması gerektiğine karar verilen sorular aşağıda yer almaktadır.

- Platformun adım adım hedefleyeceği konular neler olmalıdır?
- Platform deklarasyon yayınlamalı mıdır?
- İzleme ve raporlama sistemi nasıl yapılandırılmalıdır?
- İzleme çalışmalarının boyutu ve araçları neler olmalıdır?
- İzleme çalışmaları aynı zamanda uyarmayı da içermeli midir?
- Yapılan uyarıların sonuçları da izlenmeli midir?
- Uyarıların sonuçları olumsuz olduğunda neler yapılmalıdır?
- Platform bir kurum tarafından uyarıldığında neler yapılmalıdır?
- Panel, kolokyum, çalıştay, afiş broşür, tanıtım programı, söyleşiler yoluyla bilgilendirmeler yapılmalı mıdır?

- İlk toplantılar hangi başlıklarla ve nasıl bir paylaşım süreciyle yapılmalıdır?
- Yayın hazırlanacak mıdır?
- Çocukların yeri ne olmalı, katılımları nasıl sağlanmalıdır?
- Farkındalığı artırılmak istenen hedef kitle kimdir?
- Herhangi bir yerde bir ihmal veya istismar vakasıyla karşılaşıldığında basın açıklaması yapılmalı mıdır?
- Kurumlara dair ne tür öneriler yapılmalıdır?
- Sponsorlara nasıl ulaşılacaktır?
- Platformun tanıtım faaliyetleri çerçevesinde neler yapılmalıdır?
- Platformun oluşturduğu bilgilerin kamuoyuna yaygınlaştırılması için neler yapılmalıdır?
- Sosyal reklamlar hazırlanması konusunda neler yapılabilir?

Toplantıda; Platformun yapacağı savunuculuk çalışmasının ana hedef kitlesi, “önleme odaklı mekanizmayı kurmaktan sorumlu kuruluşlar” olarak belirlenmiştir.

Yukarıdaki sorular üzerine görüş paylaşımı ve tartışmalar yapılarak Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu Yönergesi aşağıdaki şekilde hazırlanmıştır.

Toplantıda Alınan Kararlar

- Toplantı çerçevesinde hazırlanan yönergenin (ek.1’de yer almaktadır) kurumlara gönderilerek, kendilerini tanıtan bilgi ile birlikte platform üyeliği kararlarını göndermeleri istenecektir.
- Bu çerçevede, 20-21 Temmuz tarihlerinde yukarıda belirtilen kavramların tanımlarının oluşturulması ve üzerinde tartışma yapılması önerilen soruların görüşülmesi amacıyla geniş katılımlı bir çalıştay yapılması önerilmiştir. Çalıştayda yukarıdaki sorulara cevap aranacak; bir deklarasyon oluşturulacak ve ilkeler belirlenecektir.
- Çalıştaya kadar geçici yürütme kurulu olarak İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi’nin yürütme işlerini üstlenmesine karar verilmiştir.

Malatya'da Kaza: Üç Mevsimlik İşçi Çocuk Öldü

ÖNLENEBİLİRDİ!

15 kişilik minibüsün yaptığı kazada çoğu çocuk 30 kişi de yaralandı. TÜİK verilerine göre 6-17 yaş grubunda 958 bin çocuk çalıştırılıyor, bunların 320 bini tarım işçisi. Çalıştırılan çocuklar eğitimden uzaklaşıyor ve yoksulluk çemberinden çıkamıyor.

BİA Haber Merkezi

15 Temmuz 2008 - Erhan Üstündağ

Malatya'da kayısı bahçelerinde çalışmak üzere giderken 33 kişinin bulunduğu 15 kişilik minibüsün lastiği patlayınca gerçekleşen kazada üç çocuk öldü, 30 kişi de yaralandı.

Radikal'in haberine göre dokuz, 15 ve 13 yaşındaki çocuklar ölümler, yaralananların çoğu da 18 yaşın altındaydı. Çocuklar günlük 25.-TL yevmiye karşılığında çalıştırılıyordu.

....

Ya eğitim ya iş

- TÜİK son olarak 2006'da IPEC çerçevesinde yaptığı Çocuk İşgücü Anketi'ne göre,

- 6 – 17 Yaş grubunda 16 milyon 264 bin çocuk var. Bu çocukların yüzde 61'i kentlerde, yüzde 39'u da kırsal kesimde yaşıyor.

- Çocukların yüzde 85'i okula devam ederken, okula gitmeyenlerin yüzde 59'unu kız çocukları oluşturuyor.

- 6 – 17 Yaş grubundaki çocukların 958 bini (yüzde 5,9) çalıştırılıyor. Çalıştırılan çocukların üçte birini kızlar, üçte ikisini de oğlanlar oluşturuyor. Çalıştırılan çocukların yüzde 69'u okula devam etmiyor. Ev işlerinde çalıştırıldığını söyleyen çocukların oranıysa yüzde 43,1. Yani her iki çocuktan biri ya ekonomik getirisi olan bir işte ya da ev işlerinde çalıştırılıyor.

- Çalıştırılan çocukların yüzde 41'i tarımda istihdam ediliyor. Bu oran 1994'te yapılan ankette yüzde 67'yd.

- Çalıştırılan çocukların 420 bini (yüzde 44) ücretsiz aile işçisi olarak çalıştırılıyordu. Bu oran 1994'te yüzde 68'di. (EÜ/EZÖ)

4. Toplantı

20-21 Temmuz 2007 Tarihinde Yapılacak Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Çalıştayı'nın Planlanması

Toplantı Yeri: İstanbul Barosu Toplantı Salonu

Toplantı Tarihi: 09.07.2007

Toplantıda Ele Alınan Konular

Toplantıda 20-21 Temmuz 2007 tarihinde yapılacak Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Çalıştayı'na ilişkin planlama yapılmıştır.

Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler

Çalıştay Programı'nın aşağıdaki başlıklar ve sıralamada gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

- Platform oluşum sürecinin ve bugüne kadar yapılan çalışmaların paylaşılması
- Platformun amaçları ve çalışmaları çerçevesinde kullanılan terimlerin tartışılması, tanımlanması ve açıklanması
 - Platformun çalışma biçimi üzerine görüş paylaşımı ve tartışmalar
 - Daha önce hazırlanan yönergenin sonuçlandırılması
 - Yürütme kurulunun seçilmesi

Çalıştayın ilk gününde çalışma alanına ve yöntemine ilişkin kavramların tartışılması önerilmiştir.

Çalışma alanına ilişkin olarak "risk" ve "ihmal ve istismar" kavramlarının, çalışma yöntemine ilişkin ise "savunuculuk" ve "önleyici mekanizmanın" tartışılması konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Tartışmalar için her bir kavram etrafında grup çalışması yapılması, bu çerçevede dört ayrı tartışma grubu oluşturulması, her bir grup için birer uzmanın konuşmacı olarak katılması ve uzmanların kavramların çerçevesini çizmesinin ardından tanımların tartışılarak oluşturulması önerilmiştir.

Toplantıda Alınan Kararlar

Çalıştay programının aşağıdaki biçimde olması ve davetlerin İstanbul Barosu tarafından yapılması kararlaştırılmıştır.

**Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu
Hazırlık Çalıştayı Programı**

I. GÜN

09.30 – 10.00 Çalıştayın Açılışı / Tanıtım Kitapçığı Önsöz :
Platformu bugüne taşıyan çalışmaların paylaşılması

10.00 – 12.30 Çalıştay 1. Oturum / Tanıtım Kitapçığı 1. Bölüm :
Platform oluşturulmasının nedenleri
Katılımcıların “**risk**” faktörlerini nasıl tanımladığı üzerine paylaşım yapılması

- Aileden kaynaklanan riskler
- Sosyal çevreden kaynaklanan riskler
- Çocuktan kaynaklanan riskler
- İhmal ve istismar
- Karşılaşılan riskin büyüklüğü
- Araştırmalar

13.30 – 15.00 Çalıştay 2. Oturum / Tanıtım Kitapçığı 2. Bölüm:
Platformun çalışma biçimi

- “*Savunuculuk*” teriminin anlamı
- Platformun kullanacağı araçlar
- Sosyal reklam hazırlanması
- Kollokyum, çalıştay vb. toplantılar düzenlenmesi

15.30 – 17.00 Çalıştay 3. Oturum / Tanıtım Kitapçığı 3. Bölüm :
Platformun önerileri

- “*Önleyici mekanizmanın*” anlamı
- Önleyici mekanizmanın unsurları

II. GÜN

09.00 – 12.30 Çalıştay 4. Oturum / Tanıtım Kitapçığı 4. Bölüm
Yönergenin görüşülmesi
Yürütme Kurulu seçimi

Kızlar Okulu Bırakıyor

Milliyet 2/4/2008

İŞTE RISK

Okula devam etmeyen her beş çocuktan üçü kız çıktı...

TÜRKİYE'NİN 10 YILLIK EĞİTİM RAPORUNDAN:

İlköğretim çağındaki her üç çocuktan biri yoksul bir hanede yaşıyor. Doğuda iki erkek öğrenciye bir kız öğrenci düşüyor

Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi koordinatörlüğünde yürütülen Eğitim Reformu Girişimi (ERG), son 10 yılda eğitim politika ve uygulamalarında yaşanan gelişmeleri "*Eğitim İzleme Raporu 2007*"de değerlendirdi.

İlköğretim çağındaki her üç çocuktan birinin yoksul bir hanede yaşadığı belirtilen raporda, ilköğretim çağına olmasına rağmen okula devam etmeyen beş çocuktan üçünün kız olduğu ifade edildi.

10 yıllık dönem

Eğitim Reformu Girişimi, "*Eğitim İzleme Raporu 2007*"yi dün Sabancı Üniversitesi Karaköy İletişim Merkezi'nde açıkladı.

Raporda, zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarıldığı 1997 yılı ile 2007 arasındaki dönemin tamamı yer aldı.

Proje uzmanı Özsel Beleşli'nin hazırladığı "*Eğitim İzleme Raporu 2007*"de, 6-14 yaş grubundaki çocukların yoksulluk oranının yaklaşık yüzde 35 olduğu, bunun da diğer tüm yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu belirlendi.

Çalışmak zorundalar

.....

Yetersiz besleniyorlar

.....

Demir eksikliği var

.....

ÖNLENEBİLİR!

5. Toplantı

Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu Çalıştayı

1. Bölüm

Toplantı Yeri: Türk Psikologlar Derneği

Toplantı Tarih: 20-21 Temmuz 2007

Toplantıda Ele Alınan Konular

1. Platform oluşturulmasının nedenleri
2. Katılımcıların “**risk**” faktörlerini nasıl tanımladığı üzerine paylaşım yapılması
 - Aileden kaynaklanan riskler
 - Sosyal çevreden kaynaklanan riskler
 - Çocuktan kaynaklanan riskler
 - İhmal ve istismar
 - Karşılaşılan riskin büyüklüğü
 - Araştırmalar
3. Platformun çalışma biçimi
 - “*Savunuculuk*” teriminin anlamı
 - Platformun kullanacağı araçlar
 - Sosyal reklam hazırlanması
 - Kollokyum, çalıştay vb. toplantılar düzenlenmesi
4. Platformun önerileri
 - “*Önleyici mekanizmanın*” anlamı
 - Önleyici mekanizmanın unsurları

Toplantıda Sunulan Bilgi, Görüş ve Öneriler

Bu toplantıda 4. toplantıda belirlenen kavramlar ve sorular ele alınarak tartışılmış ve varılan sonuçlar not alınmış, bu notlar esas alınarak bir rapor hazırlanmıştır. Hazırlanan rapor üzerinde; Platformun, çocuklara yönelik riskler, önleyici mekanizmanın öğeleri ve çalışma esaslarına ilişkin ortak görüşünü gösteren bir metin haline getirilmesi için bir düzenleyici çalışma yapılması önerilmiştir. Elde edilen sonuç için, 6. Toplantı notlarına bakınız.

Toplantıda ulusal ve uluslararası mevzuat incelenmiş, aile, sosyal çevre ve çocuktan kaynaklanan riskler ve savunuculuk konusunda Platform üyeleri tarafından gerçekleştirilen sunumlar dinlenmiş ve tartışmalara bu yöntemle bir çerçeve oluşturulmuştur.

Toplantıda Alınan Kararlar

- Toplantıda ele alınan konular çerçevesinde yapılan tartışmaların bir rapor haline getirilmesi ve bu rapor esas alınarak bir tanıtım dosyası hazırlanması ve bu amaçla 25.07.08 tarihinde toplantı yapılması
- Kuruluş döneminde bütün kurucu kurumların birer temsilcisinin katılımı ile yürütme kurulunun oluşturulması
- Yürütme Kurulu adına toplantıların organizasyonu ve yazışmalarının İstanbul barosu tarafından sürdürülmesi

Bariş İçin Berdel

Hürriyet /18 Ekim 2006

ÖNLENEBİLİRDİ!

A.A - Diyarbakır'da ilköğretim okulu 8. sınıf öğrencisi 14 yaşındaki M.A, kız kardeşinin kaçtığı kişinin kız kardeşiyle 2 aile arasında barışın sağlanması için zorla evlendirildi.

Diyarbakır'da yaklaşık 7 ay önce dayısının oğlu ile zorla evlendirilmek istenen 17 yaşındaki A.A, başka bir köyde oturan sevdiği F.K'ye kaçtı. Bunun üzerine 2 aile arasında kız kaçırma nedeniyle husumet başladı. 2 aile arasında barış sağlanması için Ataç ailesi, Kaçar ailesinden kaçırdıkları kızlarına karşılık oğullarıyla evlendirmek için bir kız ve 10 bin TL istedi. Bunun üzerine Kaçar ailesi de kız kaçırma olayının kan davasına dönüşmemesi için kızları H.K'yi (17) Ataç ailesine vermeye razı oldu.

Bunun üzerine bölgede berdel (karşılıklı kız alıp verme) olarak adlandırılan evlilik usulü ile 14 yaşındaki M.A. ve 17 yaşındaki H.K. rızaları dışında ailelerin isteği doğrultusunda imam nikahı ile evlendirildi.

“25 YAŞINA KADAR EVLENMEK İSTEMEZDİM”

Olayı ağlayarak anlatan H.K. ise erkek kardeşinin kız kaçırmasının ardından karşı tarafın kendisini istediğini bilmediğini, babasının daha sonra kendisine “Seni verdik, üstüne de 10 bin TL verdik” dediğini belirterek, ağlayarak karşı çıktığını, ancak tüm çabasına rağmen ailesini ikna edemediğini vurguladı.

GÜNEYDOĞU'DA YÜZDE 4,4 GÖRÜLÜYOR

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Nuran Elmacı**, berdel evliliğinin 2 erkeğin evlilik çağındaki kız kardeşlerinin değiştirilmesiyle gerçekleştirildiğini, bazen de babaların berdel usulü ile kızlarını vererek kendilerine ikinci veya üçüncü eş alabildiğini söyledi.

Berdel evliliğinde kızlarının yaşına bakılmaksızın çok küçük yaşta evlendirildiklerini kaydeden Prof. Dr. Elmacı, şöyle dedi:

“Berdel evliliği Güneydoğu'da yüzde 4,4 olarak görülüyor. Berdel diğer bölgelere nazaran Güneydoğu'da yüksek oranda yapılıyor. Diğer bölgelerde de çok nadiren görülüyor. Daha çok dışa kapalı toplumların benimsediği bir evlilik biçimidir. Bölgenin geleneksel yapısının bir sonucu olduğu halde ekonomik amaçlarla da bu evlilik türü yapılıyor. Berdel evliliği kadınlar için risklidir. Çünkü kadınlardan biri şiddet görürse diğer taraftaki kadın da görüyor. Kadının takas edildiği bir evlilik şeklidir. Bu evlilik şekli bölgede erken evlilik oranını artıran nedenlerden biridir.”

6. Toplantı

Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu Çalıştayı

2. Bölüm

Toplantı Yeri: Türk Psikologlar Derneği

Toplantı Tarihi: 25.07.2007

Toplantıda Ele Alınan Konular

5. Toplantı sonucunda hazırlanan raporun görüşülerek bir tanıtım metnine dönüştürülmesi.

Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler

Bu toplantıda kurum temsilcilerinin katılımı ile aşağıdaki tanıtım metni hazırlanarak, kurumlara gönderilmiş ve onaylandıktan sonra tanıtım dosyası olarak basılmıştır. Aynı zamanda bir afiş tasarlanmıştır.

Toplantıda Alınan Kararlar

- Platformu tanıtmak amacıyla kullanılacak metin ve afiş belirlenmiştir. (Ek.2'de yer almaktadır.)
- Basın toplantısı yapılarak, Platformun kuruluşunun tanıtılmasına, (20 Kasım 2008 – yer İstanbul Barosu Orhan Adli Apaydın Kültür Merkezi)
- Basın açıklaması ile eş zamanlı olarak gazetelerde yazı yazılmasına
- Yeni kuruluşların katılımını sağlamak ve önleyici mekanizma ile ilgili mevcut durumu, yapılması gerekenleri ve bunlar önündeki engelleri tespit etmek üzere bir Çalıştay yapılmasına (22-23 Şubat 2008 – yer: Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı) karar verilmiştir.

Hırsızlar Arası Çocuk Transferi

Radikal 25/05/2008

ÖNLENEBİLİRDİ!

İzmir'de beş ayrı hırsızlık şebekesine 300 polisle operasyon düzenlendi. Şebeke üyelerinin iyi hırsızlık yapan çocukları transfer ettikleri, ailelerine de aylık maaş ödedikleri ortaya çıktı.

AİLELERİNE PARA VERİP, ÇOCUKLARA SUÇ İŞLETİYORLAR

Zanlıların, küçük yaştaki çocukları suç işleme konusunda eğittikleri, öncelikle lüks semtlerde olmak üzere restoran, cafe, alışveriş ve eğlence merkezlerinde hırsızlık, yankesicilik, kapkaç gibi suçları işlettirdikleri, suça karışmak istemeyen çocuklara ve ailelerine baskı yaptıkları, şiddet uyguladıkları, çocukları uyuşturucu kullanmaya zorladıkları ve bağımlı hale getirmeye çalıştıkları ileri sürüldü. Şebeke üyelerinin, çocukları kullanmaları nedeniyle ailelerine 5 bin - 10 bin TL arasında değişen paralar ödedikleri, yine şebekelerin "iyi iş yaptığı" tabir edilen çocukları, belirledikleri bedeller karşılığında geçici olarak kendi aralarında transfer ettikleri de iddia edildi.

Küçük çocukları, dikkat çekmemeleri, kanunlarda yer alan suçlarla ilgili cezai ehliyet durumları nedeniyle tercih ettikleri ileri sürülen şebekelerin, İzmir'in yanı sıra, İstanbul, Ankara, Aydın, Manisa, Uşak illerinde olaylara karıştıkları, son dönemlerde gerçekleştirdikleri 118 olayın da aydınlatıldığı bildirildi.

Şebekelerin, teknik takipten kurtulmak ve dikkati çekmemek amacıyla, kendi aralarında oluşturdukları yaklaşık 300 kelimelik şifreli konuşma-larının da bulunduğu öğrenildi.

7. Toplantı

Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Odaklı Bir Sistemin Unsurları ve Mesleki Rol ve Sorumluluklar Çalıştayı

Toplantı Yeri: Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı

Toplantı Tarihi: 22-23 Şubat 2008

Toplantıda Ele Alınan Konular

1. Çocuklara yönelik riskleri önceden fark etmeye yönelik ne gibi olanaklar var? Ne tür durumlarla karşılaşılıyor ve bunlar nasıl ortaya çıkıyor?
2. Bu tür durumlar nasıl ele alınıyor? Şu anda ne yapılıyor?
3. Nasıl bir sistem olursa çocuklara yönelik riskler erken fark edebilir? Bu mekanizma içerisindeki meslekler ve sorumlulukları nelerdir?
4. Olması gerekeni gerçekleştirmenin önündeki engeller nelerdir?

Toplantıda Sunulan Görüş ve Öneriler

Toplantıda sunulan görüş ve öneriler aşağıda "Atölye Çalışmaları Raporları" başlığı ile sunulmaktadır.

Toplantıda Alınan Kararlar

Atölye çalışmalarının sonuçları raporlaştırılarak katılımcılara gönderildikten sonra, tanıtım stratejilerinin belirlenmesi aşamasına geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Anne-Babası Öldürülen Çocuğun Uzun Bekleyişi

Radikal 1 Ocak 2008

İŞTE RİSK

AA - ŞANLIURFA - Eyüp ve Tülay Demir çifti, evlerine maske ile giren iki zanlı tarafından çocukları 10 yaşındaki Halil'in gözleri önünde tabancayla kurşunlanarak öldürüldü. Çiftin kim tarafından öldürüldüğü araştırılıyor.

Olay, önceki gece 02.00 sıralarında Şanlıurfa'nın Eyyübiye Mahallesi'nde meydana geldi. İddiaya göre, kamyon şoförlüğü yapan beş çocuk babası Eyüp Demir'in evine yüzleri maskeli iki kişi girdi. Odada bulunan 40 yaşındaki Eyüp Demir ile 35 yaşındaki eşi Tülay Demir'e kurşun yağdıran, zanlılar, cinayete şahit olan Halil Demir'e, "Sesini çıkarırsan seni de öldürürüz. Buradayız, bir yere gitmiyoruz" tehdidinde bulundu.

Tehdidin ardından sesini çıkarmayan ve sabah saat 10.00'a kadar anne-babasının cesedinin başında bekleyen Halil Demir'in ağlayışını komşuları duydu. Ağlama sesleri üzerine eve giren komşular polise haber verdi. Çiftin diğer dört çocuğundan ikisinin cinayet sırasında Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda, diğer ikisinin ise babaannesinin evinde kaldıkları öğrenildi.

**Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Odaklı Bir Sistemin Unsurları
ve Mesleki Rol ve Sorumluluklar Çalıştayı
Atölye Çalışmaları Raporları**

Giriş

Bu raporların hazırlanmasına kaynak oluşturan atölye çalışmaları 22-23 Şubat 2008 tarihinde Çocuk ihmal ve İstismarını Önleme Platformu tarafından gerçekleştirilmiştir. Atölye çalışmalarının amacı; çocukların korunmasında sorumluluğu olan farklı sektörlerin ihmal ve istismarı önleme konusunda sahip olduğu olanakları, önlemeye odaklı bir mekanizma ve işleyiş için yapılması gerekenleri ve bunu gerçekleştirmenin önündeki engelleri tespit etmektir.

Çocuk İhmal ve istismarını Önleme Platformu, tüm çocuklara yönelik riskleri fark etme, önleme ve risk doğduğunda müdahale etmeye yönelik bir sistemin geliştirilmesi ve toplumsal bir bilinç oluşturmak için savunu yapmak; bu alandaki sorunu ve ihtiyacı ortaya koymak ve buna dikkati çekmek; Devlette bu konudaki sorumluluklarını yerine getirmesi için talepte bulunmak, kamuoyunu da taleplerin sahibi olarak birlikte hareket etmeye davet etmeye yönelik çalışmalar yapmak amacıyla kurulmuştur.

Bu alanda faaliyet gösteren tüm kuruluşlarla bir arada çalışmak suretiyle; Anayasa dâhil olmak üzere kanun değişiklikleri teklif ederek, ihtiyaca yönelik görsel ve basılı yayın yaparak, toplantı düzenleyerek ve farkındalık kampanyaları yürüterek savunuculuk çalışmaları yapılması hedeflenmektedir.

Platformun talepleri, çocukların sadece bazı toplumsal durumlarda (eğitimsiz veya yoksul aile gibi) değil, toplumun genelinde risklere açık olarak yaşadığı bilgisi üzerine inşa edilmiştir. Aynı zamanda devletlerin birincil yükümlülüğünün ihmal ve istismarını önlemeye odaklanmak olduğunu düşünüyoruz. Devlet, çocuk ihmal ve istismarına neden olan faktörleri araştırmalı, bunları ortadan kaldırmaya yönelik etkili yöntemleri tespit etmeye ve bunları hayata geçirmeye odaklı bir çalışma yürütmelidir.

Çocuk ihmal ve istismarında risk faktörlerini üç ana başlıkta toplanmaktadır. a)Devletin çocuğa bakış açısı ve çocuklara yönelik politikaları çocuklara yönelik riskin ana zeminini oluşturmaktadır. b) Toplumsal sorunlar en çok ve öncelikle çocukları etkilemekte ve bazı toplumsal değerler ya da kurumların çocuklar için risk oluşturmaktadır. c) Çocuğu bakıp, gözetme yükümlülüğüne sahip ailenin bu yükümlülüğü yerine getirebilmesi için onu destekleme ve kolaylaştırma yükümlülüğüne sahip devlet bu yükümlülüğünü yerine getirmede yetersiz kalmaktadır.

Her bir atölyede çocuk koruma mekanizmasının farklı bir unsurunun çocuk ihmal ve istismarını önlemedeki rolü üzerinde çalışılmış ve aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Çocuklara yönelik riskleri önceden fark etmeye yönelik ne gibi olanaklar var? Ne tür durumlarla karşılaşılıyor ve bunlar nasıl ortaya çıkıyor?
2. Bu tür durumlar nasıl ele alınıyor? Şu anda ne yapılıyor?
3. Nasıl bir sistem olursa çocuklara yönelik riskler erken fark edebilir? Bu mekanizma içerisindeki meslekler ve sorumlulukları nelerdir?
4. Olması gerekeni gerçekleştirmenin önündeki engeller nelerdir?

AİLE ATÖLYESİ RAPORU

I . Olanaklar

Çocuğa yönelik ihmal ve istismarın fark edilmesi ve önlenmesinde ailenin önemli bir rolü bulunmaktadır. Ailenin çocuğu ihmal ve istismardan korumaya yönelik olanakları ve bu olanakların güçlendirilmesi için yapılması gerekenler:

1. Sosyo-ekonomik güçlükler nedeniyle çocuklarını bakıp gözetme sorumluluklarını yerine getiremeyen, onları okula yollayamayan veya aile bütçesine katkıda bulunmaları amacıyla çalıştıran ailelere yönelik olarak ve bu durumun yarattığı riskleri önleyebilme amacını taşıyan Sosyal Hizmet İl Müdürlükleri, Belediyeler, Kaymakamlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından yapılan maddi yardımların amaca uygun biçimde sunulması.

2. Bu yardımlarından düzenli olanların, çocuğun aile tarafından iyi bakılıp gözetilmemesi, okula yollanmaması ve çalıştırılması şartına bağlı olması, bu şartlar yerine getirilmediğinde kesilmesi.

3. Okullarda görevli psikolojik danışmanlar ve öğretmenlerin bulunması. (Şu an eğitim sürecinde aile içinde çocuğa yönelik riskleri fark edebilecek bir sistemin olmadığı bir gerçektir. Ancak çocuğun gözlenmesi, takip edilmesi ve aile ile iletişim kurma olanakları nedeniyle öğretmenler ve özellikle okulda rehber öğretmen görevinde olan psikolojik danışmanlar, riskleri erken fark etmede bir olanak olarak görülmektedir.)

4. Her ne kadar ailenin talebi ile de olsa bir psikologa ya da psikolojik danışmana, doktora..vb yapılan başvurular riskin fark edilmesi için önemli bir olanak olduğu için bu alanlarda çalışanların riski fark etme becerileri güçlendirilmeli, çocukların düzenli sağlık kontrolünden geçmesini sağlayacak hizmetler geliştirilmelidir.

5. Çocuğa yönelik bir şiddetin varlığından haberdar olunan durumlara için bildirim yükümlülüğünün Yasa ile kabul edilmiş olması, (Şiddete uğrayanların şikayet etme ya da konuya vakıf olanın Bildirme yükümlülüğünün bulunması)

6. Yasalar nezdinde velayetin hak olmaktan çıkıp sorumluluk olarak görülmeye başlanması,

7. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne bağlı Aile-Kadın Ve Toplum Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın bulunması, Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Aile Ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü kapsamında illerde kurulan merkezlerde riski önlemeye dönük çalışmalar yapılması,

8. Bazı yerel yönetimlere bağlı olarak okul başarısızlığı, devamsızlık ve davranış sorunları gösteren çocukların belirlenmesi ve takip edilmesi, gerektiğinde ailelerle irtibata geçilmesi amacıyla toplum merkezlerinin kurulması,

9. Zaman zaman anne-baba okullarının ya da evlilik öncesi danışmanlık hizmetlerinin yerel yönetimlerce sağlanması,

10. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan anne ve baba destek programlarının uygulanmaya başlanması,

11. Çıraklık Yaygın eğitim Genel Müdürlüğü'nün aile eğitim birimi kurması,

12. Okul öncesi eğitimin zorunlu hale gelmesi suretiyle ailenin de eğitim ortamına daha erken dahil olması,

13. Alo Çocuk Hattının İl Müdürlükleri bünyesinde aktif halde olması,

14. Aileyi Koruma Kanunu'nun yürürlüğe girmesi sonrasında aile içi şiddet ve ihmal-istismar konusunda karakollarda yapılan eğitimlerin artması,

15. Kız çocukların okutulmasına yönelik kampanyaların artması

II. Yapılması Gerekenler

Çocuklara yönelik riskleri fark etme ve önlemeye yönelik olarak, ailenin çocuğa koruyucu bir ortam sunabilmesi için yapılması gerekenler:

1. Aileye, içinde bulunduğu sosyo-ekonomik güçlükleri gidermeye yönelik hak temelli ve düzenli hizmetlerin sunulması,

2. Aile içerisinde çocuğun ayrı bir birey olduğu bilincini oluşturacak çalışmaların düzenli olarak yürütülmesi,

3. Çocuk korunmaya muhtaç hale gelmeden, çocuğa yönelik riski önceden fark edebilmek amacıyla aileyi düzenli izleyen birimleri barındıran ve aileye yönelik destekleyici hizmetleri organize eden işlevsel merkezlerin kurulması,

4. Evlilik öncesi eşler arası iletişimi ve problem çözme becerilerini destekleyici ve anne baba olma, çocuk yetiştirme ile ilgili bilgilendirici çalışmaların yapılmasını sağlayacak danışmanlık hizmetlerinin organize edilmesi ve bu hizmetlerin bütün nüfusa yönelik olarak uygulanması,

5. Aile üyelerine yönelik ihmal ve istismar konusunda farkındalık kazanmalarını sağlayıcı eğitimler yapılması,

6. Sözlü ve yazılı basının anne-baba olma, çocuk yetiştirme gibi konularda aileye yönelik mesajlar içeren çalışmalar yapmaya teşvik edilmesi,

7. Gerek Devlet tarafından desteklenen, gerekse STK'lar tarafından düzenlenen aileye dönük çalışmaların güçlendirilmesi ve bu konuda daha organize bir yaklaşım izleyerek bu çalışmalarını tanıtıcı faaliyetlere kaynak ayrılması, Eğitim süreci içerisinde çocuğu izleme ve takip etme, aileyle iletişim kurabilme olanaklarının güçlendirilmesi ve bu olanakları kullanan öğretmenlere ve okulda görevli psikolojik danışmanlara ihmal ve istismar ile ilgili hizmet içi eğitimlerin düzenli olarak verilmesi,

8. Okul ortamı içerisinde, akademik, sosyal ve duygusal yönden problem yaşayan çocukların takip edilmesini, ortaya çıkabilecek risk durumlarını önceden fark edebilmeyi ve aileleri ile iletişime geçerek önlemeye yönelik tedbir almayı hedefleyen bir sistem kurulması,

9. Okul öncesi dönemden başlayarak uygun eğitimsel, psikolojik ve tıbbi tekniklerle çocuklara yönelik ruh sağlığı dahil olmak üzere sağlık taramalarının yapılması,

10. Aile planlamasının önemszenmesi ve bu konuda daha işlevsel bir sistem kurulması,

11. İhmal ve istismarın oluşumundan sonra kişisel müracaatla devreye giren sistemin, önleyici bir mekanizmaya dönüşmesini sağlayıcı mevzuatın bulunması.

III. Engeller

1. Çocuğun korunmasına yönelik oluşturulacak sistemin pahalı bir sistem olması,

2. Yerel yönetimlerin yaptığı yardımların çoğu zaman istismar ediliyor olması,

3. Okullarda görevli öğretmen ve psikolojik danışmanların, okul-aile birliklerinin kişisel duyarlılıkları ile çalışmalar yapmaya çalışması ve bu konuda Devlet desteğinin sağlanamaması,

4. Aile üyelerinin ve toplumun görmezden gelme, katlanma, cezalandırılma korkusu gibi nedenlerle ihmal ve istismar konusunda yurttaş bilincini gösterememesi.

5. Ailenin sosyo-ekonomik güçsüzlük yaşamaması,

EĞİTİM ATÖLYESİ RAPORU

I. Olanaklar

Eğitim sisteminde halihazırda olan tüm öğeler çocukları ihmal ve istismardan korumak için kullanılabilir. Bu öğeler şunlardır:

1. İdare
2. Öğretmenler
3. Psikolojik danışman ve rehberler
4. Öğretmen-PDR işbirlikleri
5. Okul aile birlikleri
6. e-kayıt sistemi

II. Yapılması Gerekenler

1. Mevcut olanakların daha etkili kullanılmasını sağlamak için yapılması gerekenler

Olanaklar kısmında sayılan eğitim sisteminin öğeleri, sistem çocukları ihmal ve istismardan koruma yaklaşımı içinde yapılmadığı için, bu konuda etkili olamamaktadırlar. Eğitim sisteminin çocuğa yönelik riskleri erken fark eden ve önleyebilen niteliğe sahip olabilmesi için sunulan hizmete bu boyutun eklenmesi gerekmektedir. Aşağıda bu amaçla yapılması gerekenler yer almaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı:

a. Bakanlık sadece eğitim/öğretimden sorumlu değil, çocukları ihmal ve istismardan korumak ile de yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilebilmesi için her okulda yeterli sayıda uzmanın çalıştığı rehberlik merkezleri kurulmalıdır.

b. Müfredatta ve eğitim materyallerinde değişiklikler yapılmalı; cinsel ve benzeri ayrımcılık içeren içerikler değiştirilmeli, ayrıca barış eğitimi, etik gibi konular yaşlara uygun şekilde müfredata alınmalıdır.

c. Sisteme dair geliştirilecek ve uygulanacak reformlar öğretmenleri destekleyecek şekilde düşünülmelidir.

Okul İdareleri:

a. Öncelikle çocukları ihmal ve istismardan korumayı ilke edinmiş bir idari yapı gelişmelidir. Bu konuda gerekli eğitimlere tüm çalışanların katılması sağlanmalıdır.

b. Bir risk durumu ortaya çıktığında bunu fark eden öğretmen/PDR uzmanı ya da personelin ivedi olarak “önerilen yapıya” başvurması kolay-

laştırmalı, bürokratik engeller ya da okulun itibarına yönelik kaygılar ortadan kaldırılmalıdır.

c. Okulun her türlü uygulamasında varolan ayrımcılıklar ortadan kaldırılmalıdır.

d. Öğrencilerden katkı payı alınmamalıdır.

e. Okulun kendi içinde varolabilecek ihmal ve istismar durumlarına fark etmeye ve bunları bertaraf etmeye yönelik olarak etkili bir tutum sergilenmelidir. Böyle durumlar baş gösterdiğinde sağlıklı çözümlerle yaklaşılmalıdır.

Öğretmenler:

a. Öğretmenlere, öğrenci ve ailelerinden envanter ya da aile görüşmeleri çerçevesinde aldıkları bilgilere risk durumlarını araştıran tarzda yaklaşımlarını sağlayıcı bir donanım verilmelidir. Çocukları ihmal ve istismardan korumaya yönelik eğitimlerle desteklenmelidir.

b. Öğretmen-PDR uzmanı işbirliği daha da güçlendirilmeli ve etkinliği artırılmalıdır.

c. Risk durumları ortaya çıktığında öğretmenlerin ne yapabilecekleri, aile ve öğrenciyi kimlere yönlendirebilecekleri önceden açık ve net olarak bilinmelidir.

PDR:

a. Sayıları artırılmalıdır.

b. Çocukları ihmal ve istismardan korumak üzere daha etkin bir durumda çalışabilmeleri için özellikle bu konuda idare ve öğretmenlerle işbirlikleri artırılarak çalışmalarını desteklenmelidir.

c. Çocukları ihmal ve istismardan korumak için gerekli yetkinlik sağlayan eğitimlerle desteklenmelidirler.

d. Aileleri yönlendirebilecekleri kurumlarla işbirlikleri (Toplum merkezleri gibi) artırılmalıdır.

Okul-RAM işbirliği:

a. Çocukların RAM'a yönlendirilmesi okul müdür tarafından değil, aile-çocuk-rehber öğretmen işbirliği ile gerçekleştirilmelidir.

b. RAM'a yönlendirilen çocuğun okulun sorunu gibi gösterilmemesini sağlayacak bir sistem oluşturulmalıdır.

c. PDR uzmanları okul müdürlerine değil, RAM'lara idari olarak bağlı çalışmalıdır.

Okul aile birlikleri:

Okul aile birlikleri, okullarında özellikle ihmal ve istismara yönelik durumları takip eden, bu açıdan denetleyici bir rol alabilirler. Okul içinde yaşanan ihmal ve istismarları izleyebilecek ek bir yapı görevi görebilirler.

E-kayıt sistemi:

Özellikle okula devamsızlık yapmaya başlayan çocukların takibinde daha etkin olarak kullanılmalıdır.

2. Etkili bir mekanizmanın kurulması için yapılması gerekenler

Çocuklara yönelik riskleri erken fark eden ve bunları bertaraf etmeye yönelik olarak çalışan bir yaklaşımın sisteme dönüşmesi için, varolan olanakların güçlendirilmesine yönelik yukarıda yer alan önerilerin yanında henüz hiç bulunmayan ve yapılandırılması gereken bir sisteme dair de yapılması gerekenler bulunmaktadır.

a. Yerel düzeyde hizmet sunan, izlemeden sorumlu birimlerin oluşturulması: Çocuklara yönelik risklerin erken fark edilebilmesi ve bertaraf edilebilmesi için yerelde bir izleme mekanizması kurulması elzemdir. Bu mekanizma;

- Yerelleşmiş olmalı ama merkezi denetimi/standardı bulunmalı
- İhmal/istismar riskini fark etme ve önleme/koruma konusunda birincil sorumluluğa sahip olmalı
- Risk fark edildiğinde bu merkeze bildirilmeli ve bu merkez devreye girmelidir.
- Bu merkez okul/eğitim sistemiyle yakından çalışmalıdır.
- Okullarda sosyal hizmet uzmanları bulundurulmalıdır.

b. Önerilen işbirlikleri: Aynı zamanda çocukların korunmasından sorumlu kişi ve kurumlar arasında etkili işbirlikleri geliştirilmelidir.

• Okul – yerelleşmiş sosyal hizmetler: Okullar ile yerelleşmiş sosyal hizmetler arasındaki işbirlikleri oluşturulması gereken en önemli ilişkilendirilendir. Yerel sosyal hizmet birimleri / toplum merkezleri üstünden aileler/çocuklar hakkındaki sağlıklı bilgilerin PDR ve sınıf öğretmenlerine aktarılmasının sağlanması ve sorun olduğunda hem okul hem de sosyal hizmet birimlerinin izlemesi ve hizmet sunması çok önemlidir.

• Okul-SH-Muhtar: Muhtarlar çocukları koruma ağının bir parçası olmalıdır.

• Okul-SH-Mahalledeki spor kulüpleri: Çeşitli mahallelerde bir çok altyapısı olan spor kulüpleri bulunmaktadır. Bu kulüplerle yapılacak işbirliği çerçevesinde bu kulüplerin faaliyetlerinden çocukların yararlanması sağlanabilir. Aynı zamanda çocukların güvenli bilgisayar erişimi için koruma filitreleri iyi çalışan bilgisayar sistemleri belediye tarafından bu kulüplere verilebilir. Bu öneri özellikle çocukların zamanlarını internet kafelerinde geçirmelerinden kaynaklanan riskleri bertaraf etmek için çok önemlidir. Aynı zamanda çocuğun antrenör gibi bir yetişkinle geçireceği zaman da iyi modellerin/ilişkilerin varlığı bakımından da çok destekleyici olabilir.

• Okul-SHÇEK-Üniversite ilgili bölüm öğrencileri: Psikoloji, sosyoloji, PDR, okul öncesi eğitim ve öğretim fakülteleri öğrencileri, belli bir eğitim ve gözetmenlik çerçevesinde okullarda sınıf öğretmenlerine ve PDR'ye destek verebilir. Çocuklara yönelik daha fazla koruyucu/önleyici programların sunulmasına destek olabilirler.

• Okul-SH-Baro: Baronun sunduğu ücretsiz hukuki yardım daha iyi bilinmeli ve tanıtılmalıdır.

• Yaygın eğitim-örgün eğitim ilişkisi: Birbirini destekleyecek bu sistemlerin daha koordineli çalışmaları sağlanmalıdır.

• Okul-atölye-işyerleri denetlenmesi: Eğitim amaçlı da olsa çocukların çalıştığı yerler düzenli olarak denetlenmelidir.

SOSYAL HİZMETLER ATÖLYESİ RAPORU

I. Olanaklar

1. Risk altındaki çocuklar konusunda çalışma yapmakla sorumlu pek çok kurumun bulunması (çocuk polisi, sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu, çocuk mahkemeler)

2. Aileler ile birebir ilişki kurabilen toplum merkezleri deneyimi.

II. Yapılması Gerekenler

Bu olanakların olmasına rağmen halihazırda aşağıdaki alanlarda uygulamada yaşanan sorunlar ve bunlardan hareketle oluşturulan öneriler tespit edilmiştir:

1. Kurumlar arasında görev dağılımı konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle sokakta çalışan/yaşayan çocuklar alanı konusunda kurumlar arasında ciddi görev çakışmalarından kaynaklanan sorunlar bulunmaktadır. Bunun giderilmesi için;

a. Kurumların ve bu alanda çalışan meslek elemanlarının görev ve rolleri ile yetkileri açıkça tarif edilmelidir.

b. Kurumlar arasında koordinasyonun nasıl sağlanacağı belirlenmelidir.

2. Kolluğun çocuk birimine gelen özellikle travma mağduru çocukların kalabileceği bir bakım ünitesinin olmaması nedeniyle bu çocuklar kolluğun birimlerinde kalmakta, sosyal hizmetlerin devreye girmesi gecikmektedir. Travma mağduru çocukların hemen kabul edilebilecekleri sosyal hizmet kuruluşları oluşturulmalıdır.

3. Genel olarak da bütün Polise gelen çocukların hemen sosyal hizmetlere teslim edilebileceği bir birimin olmaması çocukla ilgili risklere müdahale edilmesini geciktirmekte veya çocuğun süreç içerisinde istismarına neden olmaktadır. 24 saat hizmet verecek bir birim kurulmalı, bu birimde uygun meslek elemanları görevlendirilmeli ve bakım ünitesinin olması sağlanmalıdır.

4. Sosyal hizmetler kuruluşlarının yetersiz ve dağınık olması müdahalenin hızlı bir biçimde yapılmasını engellemektedir. İhmal ve istismar ile ilgili önleme ve korumaya yönelik çalışma yapacak kuruluşların yaygın ve kolay ulaşılabilir olması sağlanmalıdır.

5. Çocukların dahil oldukları davaların sona ermesinden sonra bu çocuklara yönelik sosyal hizmetlere dayalı bir izleme mekanizmasının kurulmamış olması nedeniyle, istismara uğramış ve travma yaşayan çocukların izlenmesi mümkün olmamaktadır. Bu konudan sorumlu bir sosyal hizmet birimi oluşturulmalıdır.

6. Yerelde sosyal hizmetlerin örgütlenmemiş olması. Yerelde sosyal hizmet örgütlerinin oluşması çok önemlidir. İzleme ve müdahalenin mümkün olduğunca yerel düzeyde yapılması gerekmektedir. Bu birim izleme ve önlemeye yönelik özellikleri aşağıdaki gibi olmalıdır:

- Bu birimler mahalle düzeyinde örgütlenmelidir: Böylece her aile ile birebir ilişki kurulabilecek ve bütün çocuklar kapsanabilecektir. Toplum sosyal hizmetleri bilinmediği için, mağdur bu hizmetlere ulaşamayabilir, bu nedenle hizmetlerin herkese ulaşabileceği biçimde yapılandırılması gerekir.

- Ailelerin sosyal ihtiyaçlarının tespit edilebileceği bir sistem kurulmalıdır: Boşanmış ailelerin ve çocukların sosyal hizmetlerin gözetiminde olması; ebeveyn kaybından suça itilmeye kadar bütün risk faktörlerine maruz kalan çocukların tespit, korunması ve takibi sağlanmalıdır.

- İhtiyaç sahibi aileler tespit edilerek sosyal yardım yapılmalıdır. Aileler ile birebir çalışarak sosyal ihtiyaç tespitlerinin yapılması; aile içinde vasıfsız olan çalışabilir kişilerin halk eğitim ile bağlantıya geçilerek eğitimleri sağlanması, vasıflı hale getirilmesi gereklidir.

- Yerelleşme ve yaygınlaştırmada taşeronlaşmaya yol açılmamasına özen gösterilmelidir.

7. Sosyal hizmet kurumlarının gerek polis ile gerekse çocuk mahkemeleri ile koordinasyon içinde bilgi akışını sağlayacak şekilde çalışması sağlanmalıdır. Bunun için sosyal hizmetlerden sorumlu kurumun Adliye yakınında olması dışında bir sosyal hizmet uzmanının Adliye içinde olması da önemlidir.

8. Meslek elemanlarının yapılan işe ve alana uygun olarak belli kriterlere göre işe alınması gerekir.

9. Çocuk büro amirliklerinde sosyal hizmet uzmanlarının çocuklar ile görüşmede bulunması sağlanmalı, çocuğun ilk görüşmede sadece polis ile karşılaşması önlenmelidir.

10. Eğitim kurumları riskleri fark etme açısından odak olmalı ve sosyal hizmetler ile işbirliği ve eşgüdüm içinde çalışması gerekir. Bu kapsamda olmak üzere;

a. Muhtarlardan, sosyal hizmet uzmanlarına, okula kadar bir ağ oluşturulmalıdır,

b. Çocukların durumları okulda gözlenmeli

c. Sosyal hizmetler kurumu çalışanları ile okul rehber öğretmenleri arasında düzenli bilgi akışı sağlanmalıdır.

11. Mülteci çocukların yurtlara yerleştirilmesi çeşitli sorunlara sebep olmaktadır. Öte yandan yabancılar şubelerinde sosyal hizmet uzmanı her zaman bulunmamaktadır (Örn. Kumkapı Yabancılar Şubesi Misafirhanesi). Yurda yerleştirilen mülteci çocuklar ile aileleri arasında iletişim sağlayacak bir sosyal hizmet uzmanının görevlendirilmesi uygun olacaktır.

III. Engeller

1. Kurumların işbirliği ve eşgüdümlü çalışmasının önündeki bürokratik engeller

2. Toplum sosyal hizmetlerinin bilinmiyor olması

3. Sosyal hizmetler kuruluşlarının her yerde bulunmaması

4. Önleyici hizmetlerin yaygınlaşmamış ve yerleştirilmemiş olması

SAĞLIK ATÖLYESİ RAPORU

I. Olanaklar

1. Sağlık hizmetlerinin yaygın hizmet ağına sahip olması

2. Sağlık çalışanlarının önleme, tanı/tedavi ve rehabilitasyondan oluşan birincil, ikincil ve üçüncül koruma fazlarının hepsinde rol oynama olanağına sahip bulunmaları

3. Adli Tıp Kurumu'nun bulunması

4. Üniversite ve enstitülerin varlığı

5. Ana-Çocuk sağlığı birimleri ve sağlık ocaklarının bulunması

II. Yapılması Gerekenler

Sağlık hizmetinin yaygınlığının düzeyine rağmen risk analizi sonucu doğru yönetilen olgu sayısı yok denecek kadar az olması, sağlık sektörünün riskleri erken fark eden ve önleyen bir sistemin parçası olması için yapılması gereken pek çok şey bulunduğunu ortaya koymaktadır.

1. Sağlık personelinin risk belirleme sürecinde yer alması sağlanmalıdır.

2. Toplumda sağlık sisteminden yararlanamayan önemli bir nüfusun var olduğu ve bu grubun risk altında olduğu dikkate alınarak, bazı kişilerin sistem dışında kalmasına neden olan faktörler tespit edilmeli, bu faktörleri ortadan kaldırarak sağlık hizmetleri herkesin kolaylıkla yararlanabileceği biçimde yapılandırılmalıdır.

3. Genel Sağlık Sigortası'nın tüm nüfusun sağlık hizmetlerinden yararlanmasını zorlaştırıcı kuralları değiştirilmelidir.

4. Öğretmenlerin sağlık hizmetleri ve çalışanları ile koordinasyonu sağlanmalıdır.

5. Sağlık hizmeti sunan birimlerin, toplum hizmetleri ile bağlantısı güçlendirilmelidir.

6. Ana-Çocuk Sağlığı Merkezleri ve sağlık ocaklarının riskleri erken fark etme ve önleme mekanizmasındaki rolleri açıkça tarif edilmeli ve bu birimlerin personeli bu konuda eğitilmelidir.

8. Ruhsal durum muayenesi ve tedavisi yapacak birimler niteliksel ve niceliksel açıdan yeterli hale getirilmelidir.

9. Bulaşıcı hastalıklardan korumaya yönelik hizmetlerin risk altındaki bütün çocuklara da ulaşacak biçimde sunulması sağlanmalıdır.

10. Şiddetle ilgili düzenli bir veri toplama ve takip sistemi oluşturulmalıdır.

11. Sağlık hizmetlerinde önleme amaçlı toplanan verinin, sosyal hizmetler ile ortak kullanımını sağlayacak bir mekanizma oluşturulmalıdır.

12. İstismar vakalarında başvurulabilecek, bu alanda uzmanların çalıştığı merkezler oluşturulmalı.

13. Bu alanda çalışanların eğitimlerinde çocuk koruma konusunda bir müfredat birlikteliği sağlanmalı.

III. Engeller

1. Verem savaş, sıtma savaş politikaları gibi bir istismar ile mücadele politikasının olmaması

2. Kaynak yetersizliği

MEDYA ATÖLYE RAPORU

I. Olanaklar

Medya, çocuklara yönelik risklerin fark edilmesinde yararlanılabilecek önemli bir iletişim aracıdır. Çocuklara yönelik riskler haber konusu olabilir veya bazı haberler çocuklara yönelik riskleri ortaya çıkartıcı nitelikte olabilir. Aynı zamanda “*çocuk gerçeğini*” dikkate alan bir bakış açısına sahip olduğu takdirde izleyicinin/okuyucunun çocuklara yönelik risk faktörlerini doğru algılamasını sağlama özelliği de bulunmaktadır. Bunun için sahip olduğu olanaklar şunlardır:

1. Haber dili

2. Haber yöntemi

3. Programlar

4. Son zamanlarda, bazı yazılı medya organlarında çocuk ile ilgili sosyal sorun ve olumsuz haberlerin aynı sayfada toplu olarak verilmesi, bu konuyla ilgili bir bilinç gelişimi örneği olarak ele alınabilir.

5. Medya tek başına eğitim aracı olmamakla birlikte; toplumsal algı ve bilincin yükseltilmesini, etkileşim modelleri oluşturulmasını, yanlış yargıların ve ön yargıların kırılmasını sağlama potansiyeline sahiptir.

II. Yapılması Gerekenler

Haber dili ve haberin veriliş biçimi, okur ya da, toplum tarafından sorunun anlaşılmasına veya çözümlenmesine aracı olmadığı gibi sorunun tüketilmesine dönük; öfke boşaltacak veya öfke yaratacak biçimdedir. Aynı zamanda medya araçlarının algısı homojen olmayan bir hedef kitlesi olduğu ve bu araçları kullananlar haber dilini bu durumu göz önüne alarak oluşturmadığı için, haber farklı alt gruplarda algı bozukluğuna uğrayabiliyor veya başlangıçta haberin verilmesinde var olan amaç hedefine ulaşmıyor. Bu nedenle medyanın sahip olduğu olanağı çocuklara yönelik riskleri erken fark etmek ve bertaraf etmeye odaklı çalışan bir mekanizmanın parçası olarak kullanabilmesi için yapılması gerekenlere dair öneriler aşağıda yer almaktadır:

1. Haber, magazin, spor vb. programlarda dil estetik açıdan (Türkçe'nin doğru kullanılması ve düşünsel bilgi içermesi açısından), çocuğun gelişimini dilsel, sosyal ve ruhsal açıdan, olumlu yönde etkileyecek şekilde kullanılmalıdır.

2. Çocukların, haberin içerisinde haberin öznesiymiş gibi gösterilmek istenirken aslında nesneleştirilmekte olduğuna dikkat edilmeli ve bu engellenmelidir.

3. Çocukların kavramsal olarak ötekileştirilmesine neden olan damgalayıcı, dışlayıcı yayın yapılmamalıdır.

4. Korunmasız veya savunmasız durumda olan çocuklar için medyada tinerci çocuk, sokak çocuğu, suçlu çocuk gibi tanımlar kullanılmamasına ve bu suretle damgalanmalarına özen gösterilmelidir.

5. Medya çalışanları, hem internette hem de televizyonda çeşitli programlarda; bir çocuğun başından geçenleri ayrıntılı olarak yer vermenin, öykünmeye ya da bu bilgilerin kötü niyetli kişiler tarafından kullanılmasına ya da çocuğun iradesi dışında bunların film senaryosu vb. yöntemlerle görselleştirilmesine neden olabileceğini dikkate almalı ve bu bilgileri yayınlamamaya özen göstermelidir.

6. Medyada ürün reklamları kadar etkili olan konusal reklamlar içinde, sosyal sorunları ele alan bir reklam türü olarak sosyal reklamlar, çocukla ilgili istismarları önleme açısından önemli bir işleve sahiptir. Bu nedenle SOSYAL REKLAM denen iletişim türünün bu alanda kullanılması gerekir.

7. Özellikle TV kanallarından sunulan bazı "*aile programları*", aile sorunlarını çözme rolünü üstlenmektedirler. Bu rol, programı hazırlayanların kendilerine biçtikleri yetki ile sorunu orada ve özüne ulaşmadan sonuçlandırma üzerine biçimlendirilmiştir. Bu tür sorunlarda medyanın üstlenmesi gereken rol sorunu çözmek değil; görünebilir ve tartışılabilir hale getirmek olmalıdır.

8. Reklam, magazin, açkötürüm, dizi film, eğlence, spor ve çocuk programlarında, çocukların kendilerini özdeşleşebilecekleri ve olumsuz rol modelleri olmamalıdır.

9. Medyanın çocukla ilgili bilgileri yayınlarken gerekli duyarlılığı göstermemesi; çocuğu, sadece haber olgusu olarak nitelendirmesi, bu haberlerdeki sosyal sorumluluğunu görmemesi çocukları risk altına itmektedir. Haberler dahil olmak üzere bütün programlarda risk altında ve mağdur konumundaki çocukların çevrelerince tanınmalarını önleyici biçimde yayın yapılması, çok önemli bir risk önleyici faktördür.

10. Medya kamuoyu ve toplum kültürünü biçimlemede, tartışılmaz bir etkiye sahip olduğundan, medya çalışanlarının çocuklara yönelik risklerin bilincinde ve duyarlı olmaları önemlidir. Çocuklara yönelik risk alanlarına ilişkin haberlerin verilmiş biçiminin ayrı bir istismara dönüşmemesi sağlanmalıdır.

11. Mevcut yapı çocuk odaklı habercilik anlayışı bakımından analiz edilmeli ve ihmal ve istismar önleyici çalışmaların, medya ile uzun ve kısa vadede nasıl yönlendirilebileceği araştırılmalıdır.

III. Engeller

"Çocuğa pardon olmaz!!!"

Özür dilenmesi veya yapılan hatanın düzeltilmeye çalışılması, bu hataya maruz kalan çocuk üzerindeki olumsuz etkiyi silmek için yeterli

olmamaktadır. Bu nedenle medyada çocuklara yönelik programlar yapılırken, onların gereksinimlerinin gözönünde bulundurulmasının yanında, çocuk ihmal ve istismarını önlemede medyanın rolünün önemine uygun biçimde hareket etmesi beklenir. Bu beklentinin yerine getirilmesi önündeki engellerden bazıları şunlardır:

1. "Çocuk gerçeği"nin yeterince ve gerektiği gibi dikkate alınmaması,
2. Çocukla ilgili konularda bilgi eksikliği ve bu konuların uygun duyarlılıkta ele alınması konusunda bilinç eksikliği.

ADALET MEKANİZMASI ATÖLYE RAPORU

I. Olanaklar

1. Çocuklar adalet sistemi içerisinde pek çok farklı biçimde görülmektedir. Bu durumların her biri aslında ihmal ve istismar riskinin fark edilmesi ve önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması bakımından önemli bir olanaktır. Adalet sistemi içerisinde çocuklar;

- bazen bir boşanma sürecindeki ailenin çocuğu olarak, ya da kaçırılmış, buluntu veya kayıp bir çocuk olarak Adalet sistemi içerisine girerler,

- bazen sistemi içerisinde bir suçun veya bir başka anlaşmazlığın tanığı olarak bulunurlar,

- bazen sığınmacı/mülteci, vatansız, insan ticareti mağduru veya ihmal veya istismar eylemleri başta olmak üzere çeşitli suçların mağduru olarak, çalıştırılan bir çocuk olarak yargılamanın tarafı olurlar,

- bazen bir suça sürüklenmiş veya korunma ihtiyacı içerisinde olma iddiası ile ya da töre/namus cinayetlerinde fail, tanık veya mağdur oldukları için yargılamada taraf olarak yer alırlar,

- bazen hakkında sosyal inceleme yapılan bir başka çocuğun yanında, yakınında olduğu için rapor hazırlığı sırasında risk altında olduğu fark edilirler;

- bazen adalet sistemi içerisinde yer alan bir yetişkinin çocuğu olarak; örneğin tutuklu veya hükümlü ya da denetimli serbestliğe tabi bir yetişkinin ya da madde bağımlılığı olan veya uyuşturucu ticareti ile uğraşan bir kimsenin çocuğu olarak Adalet sistemi içerisinde fark edilmeyi beklerler,

- bazen ise, yetişkin mahkemelerinde süren davalarda taraf olan ve bir risk altında olduğuna dair göstergeler (örn. Aile içi şiddet suçlarına ilişkin davalar, şiddete maruz kalmış ebeveynlere ilişkin davalar gibi) bulunan yetişkinlerin çocukları olarak fark edilmeyi beklerler.

2. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin kabul edilmiş olması

3. Çocuğun üstün yararına inanç bulunması

4. Çocuk Koruma Kanunu'nun bulunması
5. İnsan kaynağı (Hakimler, Savcılar, meslek elemanları)
6. Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü, Jandarma Çocuk Koruma Merkezi gibi birimlerin kurulmuş olması
7. Basın, yayın organlarının bu konuya ilgi göstermeleri
8. SHÇEK
9. STK, BARO gibi konu ile ilgili kuruluşların bulunması
10. Bilimsel kaynaklar, araştırmalar bakımından destek verecek, aynı zamanda da hastaneleri vasıtasıyla tedavi hizmetleri sunan üniversitelerin olması
11. Yerel yönetimlerin meslek edindirme kursları, sığınma evlerinin bulunması
12. Ceza Muhakemesi Kanunu ile mağdurların duruşmalarda dinlenmeleri sırasında yanında sosyal çalışma görevlisi bulundurma, ayrı yerde dinleme kuralının getirilmiş olması (Video kaydı ile ifade alma, kapalı sistem video kaydı ile duruşma dışı vb.)
13. Çocuk Koruma Kanunu'nda tedbirlerin uygulanmasına yönelik koordinasyona ilişkinin düzenlenmesi, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na başvuru ve derhal teslim almayı öngören düzenlenmesi ile çocukların acil koruma altına alınmasını öngören hükümlerin yer alması.

II. Yapılması Gerekenler

Ancak bütün bu olanakların Adalet sistemini çocukların ihmal ve istismardan korunmasında etkili bir rol oynayacak biçimde çalışır hale getirmesi için atılması gereken pek çok adım bulunmaktadır:

Tabii bu arada bir de adalet mekanizmasının işleyişi, ihmal ve istismara sebebiyet veriyor olabilir, bunları da tespit edebilmemiz gerekir. Örneğin uzun süren yargılamalar, istismar mağduru çocuğun defalarca ifade vermesi gibi Adalet sisteminin işleyişinden kaynaklanan ikincil mağduriyetlerin önlenmesi de bizim çalışma konularımız içinde yer almalıdır.

1. Yeni bir anlayış geliştirilmeli ve bir mekanizma oluşturulmalıdır.

a. Mağdur bir çocuğun başvurabileceği ve Adalet mekanizmasını harekete geçirme öncesinde ve buna yönelik olarak yardım alabileceği çocuk koruma merkezleri oluşturulmalıdır.

b. Çocuk koruma sistemi çalışanları ile (öğretmen, doktor, ebe, sosyal çalışmacı vd.) çocuk adalet sistemi çalışanları (polis, hakim, savcı, sosyal çalışma görevlisi, avukat vd.) arasında doğrudan ve güçlü bir ilişki kurulmasını sağlayacak bir mekanizma oluşturulmalı ve bu mekanizmanın unsurları açıkça tarif edilerek tüm çalışanlar tarafından bilinmesi sağlanmalıdır.

c. Mağdur çocuklara özgü bir yargılama usulü olmalı ve bu yönde yasa değişikliği yapılmalıdır.

d. Yargı karar verene kadar çocukların kalabilecekleri kurumlar kurulmalıdır (tutukevlerine alternatif kurumlar).

e. Halen var olan istatistikler, çocuklarla ilgili yaş düzenlemeleri ve çocuk Adalet sisteminin özellikleri dikkate alınarak yapılandırılmalı.

f. Niceliksel veri kadar niteliksel veri toplama va analizi çalışmaları yapılmalı, risklerle ilgili alanlarda bilgi toplama, ve değerlendirmekten sorumlu bir birim oluşturulmalı, niteliksel verilerin güncel değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

g. Adalet Bakanlığı'nda çocuklara özgü ayrı genel müdürlük olmalı.

h. Adliyeler içerisinde SHÇEK'e bağlı çalışan bir birim olmalı ve çocukla ilgili koruyucu hizmetler onun eli ile yürütülmeli.

i. Anne, babaya verilecek yükümlülüklerin arttırılmasını sağlayacak yasal düzenleme yapılmalı.

j. Rıza ile cinsel ilişki suçu ve şikayet usulü değişmeli.

2. Personel eksiklikleri giderilmelidir:

a. Sistemdeki tüm personelin riskleri tanıma ve yönlendirme konusunda uzmanlaşması için mesleğe kabul ve meslek içi eğitimler düzenli hale gelmelidir.

b. Adalet sistemi içerisinde görev yapacak meslek elemanlarının (hakim, savcı sosyal çalışma görevlisi, polis, avukat) branşlaşması sağlanmalıdır.

c. Adalet sistemi içerisinde görev yapacak sosyal çalışma görevlilerinin yeterli sayıda ve uzmanlıkta olması sağlanmalıdır. (Bunun için sosyal çalışmacı yetiştiren bölümlerin arttırılması için yüksek öğrenim programları gözden geçirilmelidir.)

d. Çocuğun yanında bulunacak uzmanın kovuşturma evresinde katkısı arttırılmalı, bunun için rol ve sorumlulukları açıkça tanımlanmalı ve bu rol ve sorumluluğu yerine getirecek mesleki donanıma sahip olmaları sağlanmalıdır.

e. Personel eğitimi mülteci sığınmacı çocuklar gibi özel durumları olanlarla ilgili bilgilendirmeyi de içermelidir

3. Alt yapı eksiklikleri giderilmelidir

a. Çocuk mahkemeleri yaygınlaştırılmalıdır.

b. Mekansal problemler çözülmelidir (Örn. Adliyelerde görüşme odaları, kapalı devre kayıt sistemli duruşma odaları, video kayıt sistemi, sosyal inceleme için araç temini vb. alt yapı eksiklikleri giderilmelidir.)

c. SHÇEK' in güçlendirilmesi ve tarif edilen yeni mekanizmaya uygun

faaliyet gösterecek biçimde revize edilmesi sağlanmalıdır.

d. Risk altında ki çocuklarla ilgili olarak adalet sistemi ile SHÇEK arasında anlık bilgi akışının yapılabileceği bir ağ oluşturulmalıdır

e. Denetim/İzleme mekanizmasının etkili biçimde işlemesi için gerekli araç-gereç sağlanmalı ve bu birimler ile Adalet mekanizması çalışanları arasındaki ilişki güçlendirilmelidir.

f. Sığınmacılar, mülteciler için bir kurum belirlenmesi ve eğitim vb. faaliyetlerin verilmesi sağlanmalıdır

g. Hizmetlerin sunumunda sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapılması ve adli sisteme sivil toplum örgütlerinin listelerinin ulaşması sağlanmalıdır

h. Kurumlar oluşturulurken damgalayıcı isimlerden kaçınılmalı

i. Özellikle mülteci ve sığınmacı çocukların dil bilmemesi ve yeterli dil bilen tercümandan yararlanamaması sebebiyle doğan hak kayıplarının önlenmesi için yabancı dil çeşitliliğini içerecek biçimde tercüman havuzu oluşturulmalı, dilsiz ve sağır çocuklarla iletişim kurulabilmesi için bu konuda uzman kişilerin adli sistemde bulunması sağlanmalıdır.

j. Sosyal inceleme raporlarının hazırlanması, yargılama süreci ve tedbir kararlarının ilgili kurumlara gönderilmesi süreci yeniden düzenlenmeli, yazışma sürecini hızlandırıcı yada yazışma sürecinin ortadan kaldırılmasını sağlayıcı çalışma yapılmalıdır.

4. Koordinasyon ve İşbirliği Sağlanmalıdır

a. Çocuk korumada sorumluluğu olan kurumların (MEB, Sağlık Bakanlığı, SHÇEK, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı vb.) birlikte planlama yapması sağlanmalıdır

b. Tedbir kurumları ve hizmetleri il ve ilçe bazında çok kurumlu planlamaya tabi olmalıdır

c. Aile mahkemeleri, çocuk mahkemelerinin işbirliği yapması ve görev alanında açık bırakmayacak şekilde bütünleşme sağlanmalıdır.

5. Bu sistem içerisinde görev yapan meslek elemanlarının sorumluluğu aşağıdakileri içerecek biçimde açıkça tarif edilmelidir

a. Özenli davranmak / Dikkatli ve ısrarcı olmak,

b. Riskleri tanımak, kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmak ve bu kaynakları doğru kullanabilmek,

c. Çocukları damgalamamak (potansiyel suçlu olarak değerlendirilmeli) / Gizlilik kuralına uygun davranmak,

d. Bildirim yükümlülüğünü yerine getirmek,

e. Çocukların statüleri / sonuçlar hakkında bilgili olmak,

- f. Çocuklarla ilgili tüm görüşme tekniklerinin biliniyor olması, spesifik konularda uzmanlaşmak,
- g. İhtiyaç yönelik uzmanlaşmak,
- h. Hızlı olabilmek / İnisiyatif kullanabilmek,
- i. Rapor yazarken önemli alanları belirginleştirmek,
- j. Meslek elemanlarının her yönden güvence altına alınması sağlamak,
- k. Çocuklarla ilgili çalışanlara destek olunmasını sağlamak ve bu alanda çalışmayı özendirme,
- l. Çalışanların özlük haklarını güçlendirmek (ücret, kariyer planlaması),
- m. Ortak çalışma yapan kuruluşların birbirlerinin yetki ve sorumluluk alanını, ortak çalışılan konularda kurumsal düzeni çok iyi bilmek
- n. Tüm soruşturma ve kovuşturma aşama ve işlemlerinde çocuğun kişilik ve onuruna saygılı tutuma sahip olmak.

III. Engeller

Adalet sisteminin çocuğun ihmal ve istismarına yönelik riskleri erken fark edecek ve bunları önleyecek biçimde çalışan bir mekanizma olması için yapılması gerekenleri gerçekleştirebilmek için aşağıdaki engelleri aşmak gerekmektedir:

1. Kaynak kullanımında çocuklara öncelik verme iradesinin olmaması
2. Çalışanlarda görülen tükenmişlik sendromu
3. Değişime direnç olması
4. Önyargının olması
5. Çocuk haklarının çok yeni bir konu olması nedeni ile tam anlamı ile bilgi sahibi olunmaması
6. Bazı alanlarda ki yetki sınırlılıkları
7. Teknik alt yapının yeterli olmaması
8. Mekansal eksiklikler
9. Yeterli bütçe ve kaynak ayırlamaması
10. Çocukların problemlerini dile getiremiyor olması/talep edememesi
11. Çocukların kararlara katılımının olmaması
12. Çocukların haklarını bilmiyor olması
13. Çocukların yaşadıklarının tam olarak farkında olmaması
14. Başvurabilecekleri yerleri bilmiyor olması
15. İhbar edebilecek konumda olan kişilerin kendini güvende hissetmemesi
16. Bananecilik, bireysellik
17. Sisteme güvensizlik

18. İş yükü fazlalığı
19. Prosedür ve yükümlülüklerin açık ve net olarak topluma tarif edilmemiş olması
20. Vatandaşlık bilinci ve toplumsal bilinç eksikliği
21. Suça sürüklenen çocuklarla ilgilenen STK'ların sayısal yetersizliği
22. Toplumsal duyarlılık eksikliği
23. Sistemde ki unsurların birbirlerine güvensizliği
24. Çocuğu hak sahibi olarak gören, herkesce bilinen üstünde mutabakata varılan çocuk politikasının olmaması

Karar Alıcılar Ve Kanun Koyucular

I. Olanaklar

Kanun koyucuların ve Bakanlıklar gibi karar alma mekanizmasında bulunanların halihazırda çocuklarla ilgili bilgi edinmeye yönelik pek çok olanağı bulunmaktadır.

1. Araştırma Komisyonları / İllerde incelemeler,
2. Merkezi ve il düzeyinde koordinasyonlar,
3. İdarenin aile içi şiddet, töre konusunda olduğu gibi özel durumlar için kurulan kurullar, komisyonlar, çalışma grupları,
4. TBMM, STK çalışma grupları,
5. Merkez teşkilatlarının illere görüş sorması,
6. Milletvekillerin TBMM soru önergesi verme yetkisi,
7. Basın yoluyla haberdar olma olanağı,
8. Kuruluşlarda idare üzerinde baskı yaratacak düzeyde problemlerin yaşanması.

II. Yapılması Gerekenler

Kanunların kabulü ve genel yönetimden sorumlu yasama organındaki temsilciler ve yürütme organındaki yöneticiler bakımından çocuklara yönelik riskleri erken fark etme ve önleyici tedbirleri alma konusunda yukarıda yer alan olanaklar bulunmakla birlikte, bunlar henüz etkili bir önleme mekanizması biçiminde çalışmamaktadır. Etkili bir mekanizma için bu olanakları desteklemek üzere yapılması gerekenler aşağıda yer almaktadır:

1. İstatistikleri ve bütün verileri değerlendirmek ve çözüm/politika üretmekten sorumlu bir kurum olmalı,
2. Aile ve çocuktan sorumlu ayrı bir bakanlık olmalı (Devlet Bakanlığı olmamalı),
3. Bakanlıklar arasında iyi işleyen bir koordinasyon oluşturulmalı,

4. Veri toplanırken ihtiyaca uygun verilerin toplanabilmesi ve verimli bir biçimde kullanılabilmesine yönelik olarak veri toplama kriterleri yeniden belirlenmeli,

5. Anket vb. araştırmalar düzenli olarak yapılmalı,

6. Kurumlar arası bilgi ağı kurulmalı ve bilgi kaydı ve paylaşımına ilişkin esaslar belirlenmeli,

7. Her kurumun il düzeyinde sorunu yerinde / uygulamacılar ile tespit ederek, merkezi yönetime periyodik raporla iletmekle görevli bir kurulu olmalı,

8. Her hizmette ve toplu olarak önleme konusunda hedef belirleyerek (kısa/orta ve uzun vadeli), plan yaparak çalışılmalı ve sonuçları izlenerek, sorumlulardan hesap sorulabilmeli,

9. Ölçme ve denetleme sistemi kurulmalı,

10. Sosyal hizmetler yerelde en küçük idari birim (muhtarlık) düzeyinde örgütlenmeli ve bilgi toplama bu düzeyden başlamalı,

11. Görev ve sorumluluklar ile birlikte kurum içinde bilgi akışının nasıl olacağı tarif edilmiş olmalı,

12. Uygulamada çalışan herkesin görüşünü iletebileceği ve üstleri tarafından dikkate alınacağı bir mekanizma kurulmalı,

13. Meslekler arasında saygı ve güveni geliştirmeye yönelik çalışma yapılmalı,

14. STK'lar arası bir koordinasyon birimi kurulmalı ve burada bilgi derlenip, öneriler TBMM Komisyonu'na iletilmeli,

15. Meslekte uzmanlaşma, hizmette kararlılık ve istikrar sağlanmalı,

16. Karar alıcı ve kanun koyucu pozisyonunda bulunanlar aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır

a. Kaynak ayırma yetkisine sahip olanlar nezdinde girişimlerde bulunma

b. Kaynak ayırırken çocuklara öncelik verme

c. Mevcut kaynaklar ve ihtiyaçlar arasında koordinasyonu sağlama

d. Uzun vadeli sonuçları da dikkate alarak politika belirleme

e. Risklere karşı duyarlı olma, riskleri belirleme

f. Kurumunda risk analizi ve bunlara yönelik planlama yapılmasını sağlama

g. Bakanlıklar arasında koordineli çalışmaya istekli olma

h. Hizmet sunumunda çocuğun yararı dikkate alınarak bütün hizmetlerin koordineli bir bütün içinde sunulmasını sağlama

i. Takipçi ve ısrarcı olma

j. İhmal ve istismarı önleme ile ilgili hedef belirleyip, uygulamayı takip etme

k. Çocuklara öncelik veren bakış açısına sahip olma (çocuk kültürü)

l. Çocuklar ile ilgili politikaları politika üstü tutma

m. Çocukları dinleme ve ciddiye alma

n. Hak bazlı ve duyarlı bakış açısına sahip olma

III. Engeller

Yukarıda öngörülen sistemin gelişmesi önünde bulunan aşağıdaki engeller sonuca ulaşmak için aşılması gereken alanları göstermektedir:

1. Sorunlara vaka bazında çözüm bulma alışkanlığı

2. Uygulamacıdan alınan görüşlerin dikkate alınmaması

3. Üste bilgi iletme kanallarının her zaman açık olmaması; genellikle idarecilerin görüşlerinin bir üste ulaşması, uygulamacıların görüşlerinin ulaşmaması,

4. Mali kaynakların yetersiz olması / Mali kaynakların kullanımında çocuğa öncelik verme iradesinin yetersiz olması

5. Önleyici bir mekanizma geliştirme konusunda irade eksikliği

6. Hizmette ölçme değerlendirilmesinin olmaması

7. Baştan hedef belirleyip, plan yaparak çalışma alışkanlığının olmaması

8. İllere göre, onların ihtiyaçlarını dikkate alan planlama yapılmaması

9. Toplumsal ihtiyaçların önceliklendirilmesinde yetersizlik veya tutum eksikliği

10. Toplumdan siyasilere yönelen çocuklarla ilgili konularda talep ve baskının olmaması

11. Medyanın bu tür taleplere yeterince yer vermemesi ve desteklememesi

12. Taleplerin çocuklar tarafından yapılamaması / Çocuktan gelen talebin ciddiye alınmaması

13. Çocuğun birey olarak kabul edilmemesi

14. Yabancı ve mülteci çocuklara yönelik bazı hizmetlerde ayrımcılık yapılması

15. Mekanizmanın ve sorumlulukların net tarif edilmemesi nedeniyle uygulamada farklılıkların ortaya çıkması

16. Her kesimde önleyici hizmetler ve çocuk ihmal ve istismarının önlenmesi konusunda bilgi eksikliği.

İğneli Katliamın Sebebi Cehalet mi?

Milliyet 22.07.2008

ÖNLENEBİLİRDİ

AFYONKARAHİSAR'ın İsehisar İlçesi Çalışlar Köyü'nden Fatma Akkuş'un, bugüne kadar dünyaya getirdiği 7 çocuğunu insülin iğnesi yaparak öldürdüğü iddiasıyla tutuklanması köy halkını şaşkınlığa düşürdü.

Köylüler, Fatma Akkuş ve eşinin iyi geçindiğini, kavga ettiklerini bile duymadıklarını belirtti.

Çalışlar'daki komşuları Akkuş'un kayınvalidesinin şeker hastalığı nedeniyle her gün yaptığı insülin iğneleriyle şifa bulduğunu görünce, **'bir hastalığa iyi gelen ilaç başka hastalığı da iyileştirir'** mantığıyla çocuklarına da iğne yapmış olabileceğini savundu.

Afyonkarahisar'ın İsehisar İlçesi'ne bağlı Çalışlar Köyü'nden Fatma Akkuş'un 13 yaşındaki kızı Yeter'e şeker hastası olmadığı halde insülin iğneleri yaparak ağır biçimde hastalanmasına yol açtığı belirlendi. Hasta kıza Afyonkarahisar'daki hastanelerde teşhis konulamayınca Ankara'daki Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne sevk edildi. Ameliyat edilmesi için Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne sevk edilen Yeter Akkuş'un kanında yüksek oranda insüline rastlayan doktorlar, zihinsel gelişimi yavaşlayan çocuğun ağzını arayınca annesinin insülin iğnesi yaptığını belirleyerek savcılığa bildirdi.

Fatma Akkuş, kızı Yeter ve daha önce ölen 6 çocuğunu kasten öldürmek suçlamasıyla cezaevine gönderildi. Yaklaşık 20 gündür Fatma Akkuş'un köyde görünmediğini belirten köylüler, aynı dönemde kayınvalidesinin de öldüğünü söyledi.

OKULA GİDEMEMİŞ

Uzun süre hastalıklarla pençeleştiği ortaya çıkan Yeter Akkuş, Afyonkarahisar Veysel Karani Mahallesi 147 Sokak'ta oturdukları sırada aynı mahalledeki Yunus Emre ilköğretim Okulu'nun orta bölümüne kayıt yaptırdı. Yaklaşık 2 hafta okula devam eden Yeter, daha sonra okula gitmedi. Kızın, kayıt için gerekli evraklarının da eksik kaldığı anlaşıldı.

Ek. 1

Çocuk İhmal Ve İstismarında Önleyici Hizmetler Platformu Yönergesi

Platformun amacı

Madde 1 – Platformun amacı, tüm çocuklara yönelik riskleri fark etmeye, önlemeye ve risk doğduğunda müdahale etmeye yönelik bir sistem oluşturulması ve geliştirilmesi için sosyal savunma çalışmaları yapmaktır.

Bu Yönerge Platformun kurulması ve görevlerinin belirlenmesine ilişkin esasları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Platformun hedefi

Madde 2 – Platformun hedefleri şunlardır:

1. Çocuklara yönelik riskleri tanımlamak,
2. Riskleri fark eden ve önleyen sistemin öğelerini tanımlamak
3. Önleyici mekanizmaya yönelik önerilerde bulunmak,
4. Bu sistemi kurmaktan sorumlu kurumlar nezdinde önleyici sistemin savunusu amacıyla çalışmalar yapmak,
5. Bu sistemin kuruluşunda uygulamaları izlemek ve raporlandırmaktır.

Platforma üyelik esası

Madde 3 – Platform, çocuklarla veya çocuklar için çalışan sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve bu alanda çalışma yapan kişilerin katılımı ile oluşur. Resmi kurumların temsilcileri de platforma gözlemci olarak katılabilirler, görüş bildirebilirler ancak kararların alınması için oylama gerektiği durumlarda oylamaya katılamazlar ve alınan kararlar kendilerini bağlamaz.

Her kurumun bir oy hakkı vardır. Konunun uzmanı olması ve kurulun onaylaması koşulu ile platformda yer alan her üyeye de oy hakkı verilir.

Sivil Toplum Kuruluşları ve kişilerin platforma kabulü, kişi ve kuruluşların platforma üyelerden biri tarafından tanıtılması, davet edilmesi ve kabul ile kaydı yapılarak gerçekleştirilir. Davet edilecek kişi ve kuruluş platform üye kuruluşların oy çokluğu ile belirlenir, davet edilen kişi ve kuruluşun çalışmalara katılımında istekli olması halinde üyeler arasına kaydedilir.

Çalışma esasları

Madde 4 – Platform, hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla savunu çalışmaları kapsamında, gerekirse alt çalışma grupları kurar, toplantı ve söyleşiler düzenler, rapor hazırlar, bildiri yayınlar, sosyal reklam (broşür, afiş vb.) kampanyaları yapar.

Platform adına yapılacak açıklamalar; Platform bildirisinde belirlenen ilkeler ve hazırlanan doküman esas alınarak yapılır.

Yeni konularda açıklama yapmak gerektiğinde, açıklamalar tüm üyelerin ortak görüşü ile hazırlanır.

Açıklamalar üstte Platformun adı ve altta üye kuruluşların ismi ile yapılır.

Kararlar ve açıklamalara ilişkin kuruluş onayı, platformdaki temsilciden alınır. Katılımcı kuruluşun karar mekanizmalarının işletilmesi ve karar alınmasının sorumluluğu, kuruluşun platformdaki temsilcisine aittir. Kurumların temsilcileri, platformda karar almaya yetkilendirilmiş olmalıdır.

Platform üyeleri, platformun amaç ve hedefleri doğrultusundaki çalışmalarında Platformun üyesi olduğunu belirtebilir ve hazırlanan materyalleri kullanabilir.

Platform üyesi kuruluşlar, Platformun amaç ve hedefleri ile ilgili yaptıkları çalışmalardan Platformun diğer üyelerini ortak iletişim grubu üzerinden haberdar ederler.

Platformun koordinasyonu

Madde 5 – Platform çalışmalarının koordinasyonu, platform üyelerince bir yıl süre ile görev yapmak üzere seçilecek yürütme kurulu tarafından yürütülür. Yürütme Kurulu katılımcıların oy çokluğu ile seçilir.

Yürütme Kurulu 7 kişiden oluşur. Kurulda uzmanlık alanlarına göre birer temsilcinin bulunmasına özen gösterilir.

Yürütme Kurulu'nun görevi

Madde 6 – Yürütme Kurulu, platform üyeleri arasında haberleşmeyi, toplantıların organizasyonunu ve platformun ortak olarak saptadığı çalışmaların yürütülmesini sağlar.

Platformun temsili

Madde 7 – Platform adına yapılacak yazılı açıklamalar, katılımcı tüm kuruluşların isimleri üzerinde platform adı ile yapılır.

Sözlü açıklamalar; Platform tarafından belirlenmiş hedefler ve hazırlanmış yazılı açıklamalar çerçevesinde yürütme kurulu veya platform tarafından seçilecek sözcü tarafından yapılır.

Ek. 2**Platform Tanıtım Metni ve Afişi**

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARINI ÖNLEME PLATFORMU tüm çocuklara yönelik riskleri fark etme, önleme ve risk doğduğunda müdahale etmeye yönelik bir sistemin geliştirilmesi ve toplumsal bir bilinç oluşturmak için savunuyu yapmak üzere biraraya gelen sivil toplum kuruluşlarından oluşmaktadır.

Platform devletin bu konudaki sorumluluklarının farkına varması ve yerine getirmesi için talep oluşturmayı hedeflemekte ve kamuoyunu bu taleplerin sahibi olarak birlikte hareket etmeye davet etmektedir.

Bu yayında, bizi platform oluşturmaya sevk eden çocuklara yönelik riskler ve önlemeye yönelik bir mekanizma hakkında tespitlerimiz yer almaktadır.

Çocuklara Yönelik Riskler

Çocuklar sadece bazı toplumsal durumlarda (eğitimsiz/yoksul aile gibi) değil, toplumun genelinde risklere açık olarak yaşamaktadır.

I. Devletin çocuğa bakış açısı ve çocuklara yönelik yükümlülüklerini yerine getirirken izlediği politikaların aşağıda sıralanan sonuçları çocuklara yönelik riskin ana zemini oluşturmaktadır:

- Devletin, çocuğu yurttaş olarak hak sahibi bir birey konumunda görmeyip onunla sadece korunmaya muhtaç olduğu noktadan ilişki kuran bir sistemi benimsemiş olması; riskleri önceden gören ve önlemeye yönelik çalışan bir sistemin olmaması,

- Çocuğun gereksinimi olan ortamların desteklenmemesi, risklere karşı olumluyu özendiren ya da ortaya koyan ortamların ve mekanizmaların olmaması,

- Hizmetlerin ve kaynakların planlanmasında bütün çocukların gelişim ve topluma katılımlarına yönelik gereksinimlerinin öncelikli olarak dikkate alınmaması ve bu ortamların (hamilelikten itibaren izleme ve destekleme hizmetleri, anne baba okulları, okul öncesi eğitim hizmetleri, okul saatleri sonrası sosyal kültürel merkezler, parklar, oyun ve spor alanları, yetenek ve becerilerini geliştirme merkezleri) yeterince olmaması,

- Tüm çocukların gelişim ve topluma katılım sürecindeki gereksinimleri dikkate alan bir çocuk politikası olmaması,

- Özgürlükçü-eşitlikçi olmayan; otoriter, baskıcı ve sorgulatmayan yöntemleri tercih eden ve çocuk gerçeğini görmezden gelen eğitim politikaları ve eğitim sistemine bağlı olarak eğitim kurumlarının ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte olmaması,

- Sosyal yardım sisteminin hak temelli örgütlenmemiş olması,
- Çocuğun korunma ihtiyacını gidermeye yönelik olarak kurum bakımının yaygın olarak kullanılması, aile ve aile tipi bakımı güçlendirecek hizmetlerin yeterince varolmaması,
- Çocukların bir arada yaşadıkları kurumlarda, birlikte buldukları okul gibi ortamların çocuklara yönelik riskleri fark edecek ve önleyecek biçimde tasarlanmamış olması,
- Çocuklara yönelik hizmetlerde çalışan personele riskleri erken fark etme ve etkili müdahale etme becerilerini geliştirecek desteklerin ve özlük haklarının yeterince sağlanmaması.

II. Toplumsal sorunlar en çok çocukları olumsuz etkilerken, bazı toplumsal değerler ya da kurumlar da çocuklar için riskli olabilmektedir:

- Sosyo-ekonomik güçlüklerin yarattığı riskler ve risk ortamları: işsizlik, savaş, göç/mültecilik, azınlık gruplarına mensup olmak gibi yapısal eşitsizlikler,
- Şiddetin meşrulaştırılması ve olağanlaştırılması; çocuğun içine doğduğu veya ait olduğu sosyal çevrenin istismar edici nitelikteki yapıları, onları bedensel ve ruhsal olarak yaralayıcı cezalandırma, öldürme hakkı veren töreler ve bunu destekleyen özlü sözler ile pekiştirilen kültürel normları ve çocukla ilgili geleneksel düşünme biçimleri, yetiştirme tutumları,
- Toplumsal değerleri çarpıtan, cinsellik ve şiddet görüntüleri içeren, çocukları tüketimin hedef kitlesi haline getiren ve cinsel yönden objeleştiren, bunun yanında topluma yönelik tehdit gibi gösterip önyargılar oluşturan yazılı ve görsel yayınlar.

III. Çocuğu bakıp, gözetmek, hayata hazırlamak yükümlülüğünü temelde aile taşıırken bu yükümlülüğü desteklemesi ve kolaylaştırması gereken devletin bunu değerlendirmekte ve yerine getirmekte yetersiz kalması (çocuklara ve ailelerine yönelik sosyal destek sisteminin yetersiz olması) aşağıdaki durumları çocuklara yönelik risk faktörleri haline getirmektedir:

- Aile içi şiddet ve geçimsizlik, iletişimsizlik, yetersiz ebevyn tutumları, ebevyn-çocuk arasındaki bağlanma bozuklukları,
- Anne ya da baba ölümleri, terkleri, boşanmalar, üveylik ve evlatlık durumları,
- İstenmeyen gebelik, gayri meşruluk,
- Sık ve erken doğum,
- Ergenlik çağında (20 yaş altı) anne-babalık
- Ailede ruhsal ya da bedensel süreğen hastalıklı veya engelli bireylerin olması,

- Ailede alkol ve madde bağımlısı bireylerin olması,
- Çocuklarda görülen gelişimsel, ruhsal bozukluklar ve engellilik durumları.

Önleme mekanizmasının temel öğeleri

* Sosyalekonomik koşulların iyileştirilmesi (sosyal güvenlik, istihdam, sosyal yardım politikaları, sağlıklı konut olanakları dahil asgari yaşam standardının sağlanması, sosyal koruma ağının oluşturulması vb.),

* Sorun ortaya çıkmadan önce müdahale eden ve nüfus dengesini dikkate alan ve bütün nüfusa ulaşacak biçimde yapılandırılmış sosyal hizmetler,

* Hamilelikten başlayan ve çocuğun tüm gelişim aşamalarına eşlik eden aileye ve çocuğa yönelik destek ve bakım hizmetlerinin bulunması,

* İhtiyacı saptamaya yönelik araştırma yapan – ihtiyacı analiz eden bir sistem,

* Sistem içinde sorumluluğu ve rolü bulunan kurumların görev ve sorumluluk tanımlarının net biçimde yapılmış olması,

* Öğretmenler, sağlık elemanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, avukatlar gibi meslek elemanlarının ailenin sıkıntıya düşmekte olduğunu ya da çocuğun risk altına bulunduğunu fark edebilmelerini sağlayacak ve bunu fark ettiklerinde harekete geçirecekleri sosyal hizmetler birimi ile yakın ilişki içinde çalışacakları bir mekanizmanın kurulmuş olması,

* Yeterli sayıda ve nitelikte varolabilecekleri riskleri fark edebilen ve müdahale edebilen görevliler (sosyal hizmet uzmanı, hakim, savcı, avukat, polis, öğretmen, doktor, psikolog, sosyolog, danışman, muhtar, imam vb.),

* Yeterli bütçe ve kaynak ayrılmış olması,

* Yerleşik toplumsal alışkanlıkları değiştirmeyi de içerecek biçimde ve eğitim sistemini, medyayı da kapsayacak nitelikte şiddet kültürü ile mücadele için belirlenmiş stratejilerin bulunması

* Genel olarak sosyal refah hizmetleri yanında aşağıdaki hizmetlerin kullanılabilir hale getirilmiş olması:

- Telefon Hattı (acil başvuru ve danışmalar için)
- 24 saat hizmet sunacak Kriz Merkezleri
- Çocuk Koruma Merkezleri ve Danışma Merkezleri
- Kamuyu süreçler ve yöntemler hakkında bilgilendirici hizmetler

Platformun Amacı Ve Hedefleri

Platformun amacı, tüm çocuklara yönelik riskleri fark etmeye, önlemeye ve risk doğduğunda müdahale etmeye yönelik bir sistem oluşturulması ve geliştirilmesi için sosyal savunma çalışmaları yapmaktır.

Hedefimiz

- * Çocuklara yönelik riskleri tanımlamak,
- * Riskleri fark eden ve önleyen sistemin öğelerini tanımlamak
- * Önleyici mekanizmaya yönelik önerilerde bulunmak,
- * Bu sistemi kurmaktan sorumlu kurumlar nezdinde önleyici sistemin savunusu amacıyla çalışmalar yapmak,
- * Bu sistemin kuruluşunda uygulamaları izlemek ve raporlandırmaktır.

Platformun çalışma esasları

- * Platform, hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla savunucu çalışmaları kapsamında;
 - * alt çalışma grupları kurar,
 - * toplantı ve söyleşiler düzenler,
 - * rapor hazırlar,
 - * bildiri yayınlar,
 - * sosyal reklam (broşür, afiş vb.) kampanyaları yapar.

Platforma üyelik esasları

Platform, çocuklarla veya çocuklar için çalışan sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve bu alanda çalışma yapan kişilerin katılımı ile oluşur. Resmi Kurumların temsilcileri de platforma gözlemci olarak katılabilirler.

Platformu oluşturan kuruluşlar

- Adli Tıp Uzmanları Derneği (ATUD)
- Başak Kültür ve Sanat Vakfı
- Çocuk Akıl Sağlığı ve Rehberliği Derneği (ÇA-RE DER)
- ÇOCUK VAKFI
- Çocuk ve İlgeneçlik Kültürü ve Edebiyatı Araştırmaları Derneği (ÇİKEAD)
- Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD)
- İstanbul Çocuk Hakları Komitesi
- İstanbul Tabip Odası
- İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
- Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHUD)
- Sosyal ve Kültürel Yaşamı Güçlendirme Derneği (SKYGD)
- Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı (TÇYÖV)

- Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocukla Vakfı (TKMÇV)
- Türk Psikologlar Derneği (TPD)
- Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
- Türk Reklamcılar Derneği
- Umut Çocukları Derneği
- Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Destekleme Vakfı (YÖRET)
- YENİDEN Sağlık ve Eğitim Derneği

Ek. 3

Platform Oluşturma Sürecinde Hazırlık Çalışmaları Katılımcıları

Platform Üyesi Kuruluşlardan Katılan Temsilciler

- ABDULLAH KARATAY – Sosyal ve Kültürel Yaşamı Geliştirme Derneği
AHMET ÇETİN – Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği
AKIN TÜTÜNCÜLER – Adli Tıp Uzmanları Derneği
ALPER AKSOY – Yeniden Eğitim ve Sağlık Derneği
ARIFE ÇELİK – Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
ASUMAN GÜNER – Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı
AYLA DÖNMEZ – Türk Psikologlar Derneği İstanbul Şubesi
AYNUR CEYLAN KÖKÇÜ- İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
AYŞE TEPE – Başak Kültür ve Sanat Vakfı
AYŞENUR DEMİRKALE – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
BAŞAK EKİM – Boğaziçi Sosyal Politika Forumu
BEHİYE ALYANAK – Çocuk Akıl Sağlığı Derneği
BERİVAN SARIKAYA – Başak Kültür ve Sanat Vakfı
BETÜL ONURSAL – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
COŞKUN YORULMAZ – Adli Tıp Uzmanları Derneği – İstanbul Tabip Odası – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
ELİF YORGANCIOĞLU – Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi (öğrencisi)
ELVAN UCUR – Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği
FAHRİ SAFA – Çocuk Vakfı
FATMA BAŞAR – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
FATMA UFUK GÜRLER – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
FİGEN ATALAY – Cumhuriyet Gazetesi
FULYA GİRAY – Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı
HAMRET KEÇECİOĞLU – Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
HARİKA SELİÇİ – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
KAHRAMAN EROĞLU – Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
MERCAN ADA – Türk Reklamcılar Derneği
MÜBERRA ÇAKIR – Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

NECDET NEYDİM – Çocuk ve İlkgençlik Kültürü ve Edebiyatı Araştırmacıları Derneği

NEVİN ÖZGÜN – Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı

NİLÜFER BALTA – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi

NÜKHET ATALAY – Yüksek Öğretimde Rehberliği ve Psikolojik Danışmanlığı Destekleme Vakfı

OYA ADALI – Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

REFİKA ÖZKAN – Yüksek Öğretimde Rehberliği ve Psikolojik Danışmanlığı Destekleme Vakfı

RIFAT CANKAT – İstanbul Çocuk Hakları Komitesi

SADIYE ÜNVER – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi

SALİH SİNAN KAPLAN – Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği

SEDA AKÇO – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi

SELMA ÖZSOY – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi

SERRA MÜDERRİSOĞLU – Sosyal ve Kültürel Yaşamı Geliştirme Derneği

SEVGİ ÖZKAN – Yüksek Öğretimde Rehberliği ve Psikolojik Danışmanlığı Destekleme Vakfı

TUĞÇE AYIK – İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi

YUSUF KULCA – Umut Çocukları Derneği

Resmi Kuruluşlardan Katılan Temsilciler:

BAHRİYE KARATAY – SHÇEK

KASIM YAVUZ – İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü

MECİT ÖZLÜK – SHÇEK Ayvansaray Çocuk ve Gençlik Merkezi

MUSTAFA DOLAR – SHÇEK İstanbul İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

SERDAR ARSLAN – SHÇEK İstanbul Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

SONGÜL KORKUT – Adli Tıp Kurumu 6. İhtisas Kurulu

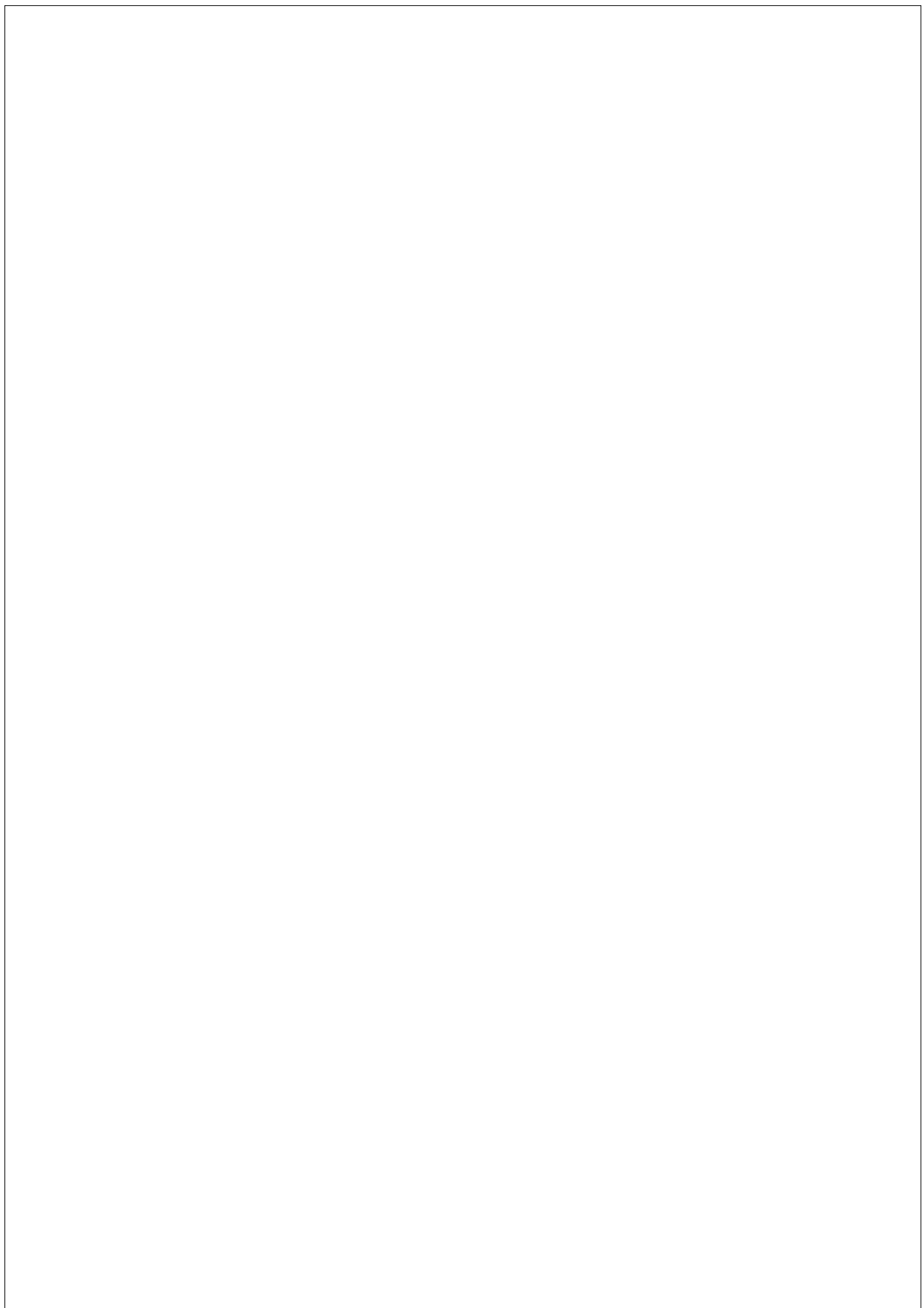
UĞUR TEKİN – İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü

YILMAZ KOÇ – SHÇEK Ağaçlı Çocuk ve Gençlik Merkezi

Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu Tarafından Hazırlanmış;
İstanbul Barosu Tarafından Yayınlanmıştır.

www.cocukplatformu.org

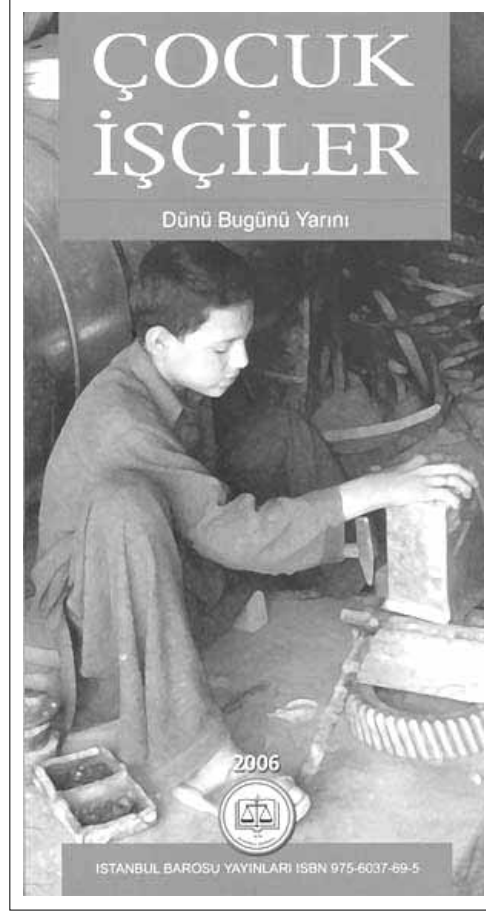

ÇOCUK KORUMA KANUNU

CKK

Türk Hukuku'nda, Anayasa başta olmak üzere çocuklarla ilgili düzenlemeleri ele alan tüm hukuki verilerin derlendiği Çocuk Koruma Kanunu İstanbul Barosu Yayınları arasından çıktı.

Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'da 2001 yılından bu yana yapılan değişiklikleri de içine alan kitapta, sadece Çocuk Koruma Kanunu değil, Anayasa'nın, Türk Medeni Kanunu'nun, Türk Ceza Kanunu'nun, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un doğrudan çocukları ilgilendiren ve içtihat bulunan hükümlerine de yer verildi.

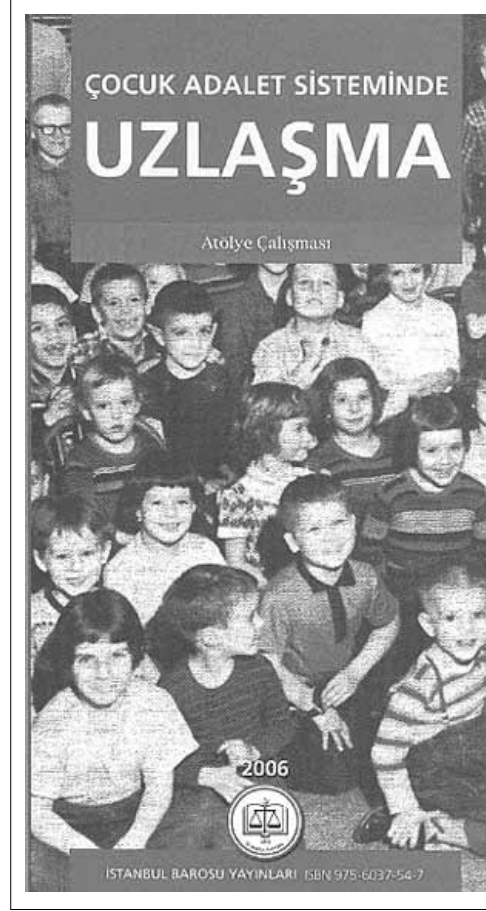

ÇOCUK İŞÇİLER Dünü Bugünü Yarını

İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi Çocuk İşçiler Çalışma Grubu tarafından düzenlenen, “Çocuk İşçilerin Dünü Bugünü Yarını” başlıklı seminer notlarını bir araya getiren “Çocuk İşçiler Dünü Bugünü Yarını” adlı kitap 2006 yılında Baro Yayınları Cep Kitapları dizisinden çıktı.

Konuyla ilgili uzmanların ve uygulayıcıların görüşlerinin yer aldığı kitapta, Çocuk Psikolojisi, Çocuk İşçilerin Sosyal ve Hukuki Konumları ve sorunları gibi konular ele alınıyor.

Yayın Kurulu'ndan yazısında, “Çocuklarımızı çalıştırmakla kalmadık, erken yaşlarda ve zorla evlendirdik onları. Daha oyuncak araba göremeden, tarladan ürün taşıyan gerçek kamyonlara tıkaştırdık, amele olarak kullandık onları. Bu kitapçıkta çocuklarımızın hukuki ve sosyal durumlarını, bizzat uygulayıcıların gözünden anlama ve algılama olanağına kavuşuyoruz. **Orhan Veli**'nin (Fena Çocuk) Okuldan kaçuyorsun, kuş tutuyorsun, deniz kenarına gidip fena çocuklarla konuşuyorsun, bir şey değil beni de baştan çıkaracaksın, dizelerindeki sevecenlik kaldı mı çocuklarımızda” diye soruluyor.

Çocuk Adalet Sisteminde UZLAŞMA

İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi tarafından gerçekleştirilen 12.05.2006 günlü Çocuk Adalet Sisteminde Uzlaşma isimli atölye çalışmasının sunum ve raporları Baro Cep Yayınları arasından yayımlandı.

125 Sayfadan oluşan kitapta, TCK 5. madde ve uzlaşma, Uzlaşmada Kabul Şartı, Uzlaşmanın Ön Ödemeden Farkı, Ölçütler, Kimler Uzlaştırıcı olabilir, Uzlaştırıcıların Eğitimi, Kurumsal Eğitim, Uzlaştırıcı Avukat ve Etik gibi önemli konu başlıkları yer alıyor.

Üç Oturum notundan oluşan kitabın son bölümünde Toplantı Raporu ve konuyla ilgili ekler ayrı ayrı bölümler halinde yer alıyor.

Çocuk Hakları Merkezi tarafından yazılan giriş yazısında, İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi olarak konuya verdiğimiz önem nedeniyle, uzlaşma ile ilgili yasal düzenlemelerin ve uygulamaların izlenmesi ve ihtiyaca uygun bir model yaratılması için yapılması gerekenleri tespit etmeyi önemsiyoruz, denildi.

